

ИЛУСТРИРАНА РЕВИЈА ЗА ИСЕЛЕНИЦИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА

Македонија®

50 ден.

Април 2010, година I, број 629

www.maticanaiselenici.com

ГОРДОСТ МАКЕДОНСКА

Macedonia

Illustrated Magazine for Macedonian Immigrants

ИНТЕРВЮ
ПРОФ.ДР. ВЕЛИМИР
СТОЈКОВСКИ

ВЛАСТА ГО ИГНОРИРА
УНИВЕРЗИТЕТОТ
СТР. 16-17

ОГЛЕДАЛО
**ВРЕМЕ НА
ИЛУЗИИ**
СТР. 4-5

ГРЕНЧА СИВИЧКИ
ПРОФ.ДР. НЕСТОР ОГИНАР

НАЦИ-ФАШИЗАМ
СТР. 6-7

КРИТЕРИУМИ ЗА
ЦИВИЛИЗИРАНОСТ
СТР. 8-9

МАДИЧО
КИРЕ КЛЕНКОВСКИ

ИНТЕГРАЦИЈА НА МЛАДИТЕ
СТР. 22-23

Првиот број на илустрираната ревија за иселениците „Македонија“ излезе во октомври 1953 година.

Претплатете се, нарачајте, читајте и преторачајте ја „Македонија“ на Вашише роднини и пријатели и со тоа активно ќе учествуваше во остварувањето на единствената мисија на Матицата: Обединување на сите Македонци насекаде во светот!

Се молат читателите на ревијата Македонија што покорно да ја обноват претпоставата за 2010 година за да се овозможи редовно и добојато издавање на сопственото.

Одговарајќи Ви благодариме

Илустрирана ревија на
Матицата на иселениците
од Македонија

Македонија

Издавач:
Матица на иселениците од Македонија

Издавачки одбор:
Проф. д-р Георги Тоновски, Светислав
Станковиќ, Софија Стефковска,
Тодор Петров, Ангелка Михајловска,
Димитар Дантов и м-р Златко Поповски

За издавачот:
М-р Иван Џо Петрески

Главен и одговорен уредник:
Евросима Локвичка

Администратор: Константин Петрески

Лектор: Верица Тоциновска

Редакција: Елена Оровчанец Спировска,
Ангелка Михајловска, Сотир Костов
Александра Соколовска, Емилија Петреска,
Мирослав Наумовски

Дописници: Ивица Челиковиќ, Лилјана
Стоилковска - Андонова,
Менде Младеновски, Киро Кипроски,
Сашо Ристовски, Миодраг Мицковиќ,
Томо Чаловски, Пере Дамчевски-Коцин,
Виктор Велков, и Драшко Антов

Превод:

Фоторепортер: Роберт Спасовски

Ликовно-графичко уредување:
Кирил Оровчанец

Печати: „Графодент”, Скопје

Адреса: 27 Март бр. 5, 1000 Скопје
тел. ++389 2 3 222 101
www.maticanaiselenici.com
e-mail: matica@maticanaiselenici.com

ГОДИШНА ПРЕПЛАТА ANNUAL SUBSCRIPTION

IBAN

Za Evropa

48 EUR MK 07200001275137645

Za Australiја

120 AUD MK 07200001499528133

Za Amerika

100 USD MK 07200001581931670

100 CAD MK 07200001581934289

STOPANSKA BANKA AD SKOPJE

40655549 - 4030996116744

SBAD Skopje, "11 октомври" br.7

корисник:

"MATICA NA ISELENICI OD MAKEDONIJA,
ul. "27 mart" br.5, 1000 Skopje pfax: 7
предплата за илустрирана ревија "Македонија"

MB 4065891 - 4030993125777

SWIFI CODE STOB MK 2X

ГЕНЕРАЦИЈА

Во овој актуелен миг најважно прашање е перспективата на Македонија, нејзината иднина, натуруниот проблем од јужниот сосед со името, идентитетот и постоењето на државата. Античките записи се дека постоела империја на овие простори, дека таа е Македонија, дека постојат македонски кралеви пред Филип и по Александар Македонски се до пропаѓањето на империјата. Како не се најде Македонец да им објасни на европјаните и на светот, а посебно на јужните ни соседи, да им објасни и нацрта, како тоа сами со себе војувале Македонците против Македонците? Јасно ни е дека имаме прогуштено многу работи и сега тешко се враќа историјата. Зошто на атинските племиња во 19. век не им пречеше Македонија кога беше Македонија Народна, Социјалистичка итн. Си беше Македонија! Ама кој ни е виновен тие со силата на парите и влијанието на стара земја која од нула стигна во европското семејство. „Задолжената грчка“, се извади и почна да азиснува и да ни го компликува животот, перспективите и да бара нешто што не е возможно, да се избришеме самите себе си. Е па кој е улев да го направи тоа?

Вистината е една, но факт е и тоа дека Македонија и нејзиното политичко раководство од почетокот на самостојноста на државата, не му обрнуваше внимание на проблемот. А кога дојде ред за преговорите ние стартувавме со подмладен преговарачки состав и верувавме на младоста, што се покажа дека е голема заблуда, да одиме на маса со млади перспективни деца наместо со најискусниот, најдобро подготвен дипломатски тим.

Но, тоа е што е. Ќе покаже времето кој каде погрешил? Меѓутоа, ова не е единствената грешка на оваа Македонија. Проблемот на дијаспората и Македонците кои од најразлични причини си ја напуштија родината во потрага за парче леб е пак проблематизирана, бидејќи ја губиме и таа битка со посилните, побогати и подобро организирани заинтересирани страни кои имаат свој вечен сон и не сакаат да ја има Македонија. Македонската православна црква не е доволно сила како „тим“, да го одржи македонството на континентите каде се распослани Македонците. Мешањето на компетенциите на институциите кои се задолжени за комуникација со дијаспората во

Пишува:
Евросима Локвичка

прв ред Матицата на иселеници од Македонија како најстара институција, е дезавуирана од владеачката номенклатура која измисли Агенција ги ја збунува граѓаните во дијаспората кој е кој. А историјата и остварувањата јасно се на страна на Матицата која вековно е таа што се грижи родната групка да им ја доближи на нациите во светот.

Ако нема двојство во работата со дијаспората, ако МПЦ покаже поголема агресивност и Македонците да избегаат од своето приоклетство, нема да се случува македонскиот народ да оди во други цркви, нема да се случува да се заборава македонскиот јазик па и полека да се брише македонскиот идентитет по Америка, Австралија и Европа. Факт е дека првата македонска емигрантска гарнитура од пред и по Втората светска војна, таму во светот живееше со својата црква, јазик и сон да се врати дома во родината. Како одминуваа годините и дојде новото време така Никола се прекествуваше во Ник, Стефан во Стив...

Што направи Македонија, македонските влади на своите да им ја претстави својата татковина како земја во која може добро да се живее. Македонското радио, Радио Скопје со години ја имаше емисијата Билјана за нашите во светот, Македонската телевизија го има сателитскиот канал, Матицата на иселениците, која заживеала уште во 1951 година, го има својот сајт и традиција да ја издава ревијата Македонија меѓутоа, тоа не е доволно да се остварат идеалите Македонците каде и да се, посебно од четвртата генерација, која е под силен притисок на пропагандните машинерији, да си ја сакаат земјата на своите корени. Време за корекции има, ама крајно време е да се остават да работат оние кои се најупатени да најдат решенија, бидејќи генерациите ќе ја заборават Македонија.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ / NAME AND SURNAME
АДРЕСА / ADDRESS
ГРАД / CITY
ДРЖАВА / STATE
ПОШТЕНСКИ БРОЈ / ZIP CODE
ТЕЛ. / TEL.
ФАКС / FAX
E-MAIL
ДАТУМ / DATE

ДЕМИСТИФИКАЦИЈА НА ВИРТУЕЛНОСТА

ВРЕМЕ НА ИЛУЗИИ

М-р Иван Џо Петрески

**“Македонија, и особено
Македонците, две
децении живеат во
страв и незадоволство...**

Kонечно, денес, овдешните „политички фактори“ се приближија пред својата, се чини, последна“ а толку невозможна мисија: да се префарба црнилово на нашево секојдневие во разните политички „бои“ на нивните пропагандистички штабови . Задача, особено тешка за владеачката каста којашто во тоа колорирање на актуелниот македонски општествен момент наметна жестоко темпо и изминалите неколку години предничеше во виртуелизирањето на македонското битисување.

Значи ако, на пример, чуете, како неодамна кога Светска банка ја фалеше владината економска политика , невозбудувајте се премногу на таквиот парадокс –оти живеачката на просечниот македонски граѓанин е мизерна а ваму фалби. Знајте дека тоа повеќе говори за се уште добрите релации и „пријателства“ на економскиот владин гуру и поранешен службеник на Светска Банка, Зоран Ставревски отколку што говори за реалниот квалитет на нашата живеачка. Или пак да се чудите зошто сега претседателот на Државната изборна комисија вели, категорично, дека нема ни теоретски шанси дијаспората да биде вклучена во избирачкиот процес (т.е. да гласа), а властта на чело со премиерот Груевски се испенави од тврдење дека и иселениците ќе гласаат (дури и закон за таа работа осмислија). Тоа се сè предизборни пропагандистички пухки и шарени балони на груевистите чија што единствена конкретна и реална употребна вредност е да се измами јавноста. И ништо повеќе од тоа.

Всушност ние сега во оваа 2010 година, после две децении самостојност, го достигнуваме максимумот

на сопствено самозалажување, чии што ентропичен капацитет веќе го достигнува својот максимум. Предизборието, пак, во кое што сме дебело навлезени, иако нашиве политичари не го обзнатнуваат како официјален факт, дополнително само го динамизира тој процес носејќи не како општество и држава кон последната етапа од грдиот самонаметнат илузионизам Се разбира, илузијата можеби ќе може да се „надгради“ и после 2010 ама тоа нема да ни ја оконча агонијата . Напротив само ќе ја пролонгира во друга форма . И нови генерации македонски граѓани, сеедно на нивната етничка припадност, ќе станат нови жртви на таквиот политички симулакрум , идентично на оние веќе тотално уништени, упропастени, генерации во изминатите две децении.

Некој ќе рече: добро, нека се воред нотираните тези, ама како во ова време во кое дефинитивно загосподари систематски октroiраната ксенофобичност, опортунизам (индивидуален и колективен), бесчастието, неедуцираноста - да се најде сила, доволно здрав разум, и да се препознае и раздели лагата од вистината , замката од излезот, беспакето на крстопатот...!? Да тоа е фаволски тешка работа во актуелниве македонски околности, но и предизвик со кој мораме да се фатиме во костец доколку воопшто претендираме на некаква иднина, и како држава и како народ.

Македонија, и особено Македонците, две децении живеат во страв и

nezадоволство, препелкајќи се меѓу овие две детерминати на поведение и одржувајќи го така кругот на сопствената агонија која од година во година стануваше се поинтензивна. Не би можеле да тврдиме дека денес, во ова време на груевизмот сме го достигнале нејзиниот максимум, но без друго, можеме да тврдиме дека до него сме се приближиле уште повеќе со чекорите на „преродбата“. Меѓутоа, да не се залажуваме: падот на груевизмот , без притоа јасно да се расчисти со сите причинители за неговата појава нема да биде дури ни пиррова победа. На Македонија не и помага вртењето на нов лист, туку отворањето на цела, скроз-наскроз, нова книга, во којашто одново ќе се испишува иднината каква што ја посакуваме за себе и своите деца. И иднина достојна на залогот на минатото.

Оттаму, во месеците и деновите што се пред нас, пред сите граѓани на Република Македонија, се исправа една тешка, а исклучително одговорна задача, олицетворена не само во преживувањето на пропагандистичкото лудило на овдешниот политички естаблишмент, туку и во соодветниот и категоричен граѓански став околу нашето право на достојна и просперитетна утрешнина. Бремето на таа голема одговорност иако е неподелено, сепак е од особена важност за нас Македонците како конечен тест за нашата самосвест и способност да го средиме и уредиме сопствениот дом.

DEMYSTIFICATION OF VIRTUALITY

TIME OF ILLUSIONS

Finally, it seems that the local "political factors" have approached their last "and the impossible mission" aimed at repainting the blackness of our everyday life in various political "colors" through their propagandistic headquarters. This task is extremely a difficult one for the ruling party, which by coloring the current Macedonian social momentum has imposed a fierce tempo and has gone too far in virtualization of the Macedonian life.

So, if you hear, for instance, that the World Bank has recently praised the Government's economic policy, do not take this paradox so seriously, since the living of the average Macedonian citizen is miserable despite these praises. One should be aware of the fact that this is due and thanks to the good relations and "friendships" of the Government economic guru Zoran Stavrevski, a former World Bank official, and that it does not reflect the real quality of our living. You should not also wonder why the Chairman of the State Electoral Commission categorically points out that there are no even theoretical chances to include the Diaspora in the electoral process (i.e. to vote), while the Government headed by the Prime Minister Grujevski claims all the time that the emigrants will have the opportunity to vote (they have even tailored a law for this purpose). These are pre-electoral propaganda puffs and colorful balloons of the Grujevists whose sole concrete and real usable value is nothing more than to deceive the public.

In fact, we, in this 2010, after two decades of independence, have attained the peak of our own self-pitying whose entropic capacity has reached its maximum. The pre-electoral period, in which,

we have deeply stepped into, although our politicians do not announce it as an official fact, only speeds up this process taking us as a society and state towards the final stage of the ugly self-imposed illusionism. Of course, the illusion perhaps will be "upgraded" after 2010 as well, but this will not put an end to our agony. On the contrary, it will prolong

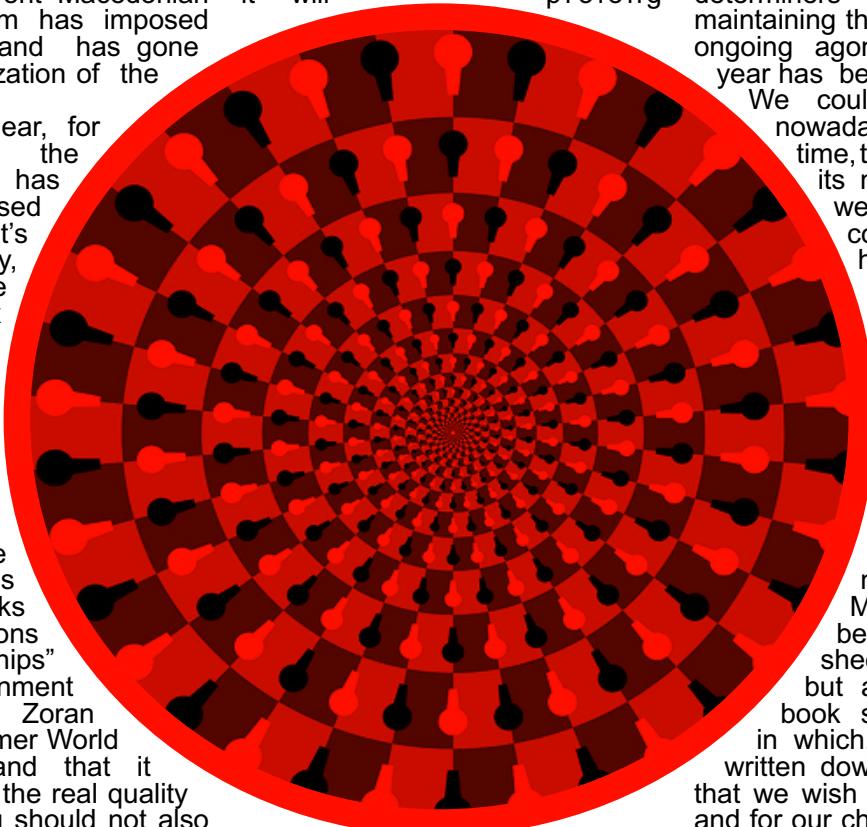
under the present Macedonian circumstances, however, at the same time, it is a challenge that we must tackle with if we are striving for some future prospective at all, both as a state and as a nation.

Macedonia, and especially the Macedonians, have lived for two decades in fear and discontent, paddling between these two determiners of behavior thus maintaining the circle of their own ongoing agony which year after year has become more intense.

We could not claim that nowadays, in this Grujevism time, that we have reached its maximum, however, we may doubtlessly conclude that we have approached the same even more by the government's "Revival" steps. After all, let us not deceive ourselves: the fall of the Grujevism, would not even be a Pyrrhic victory if all causes of its occurrence are not clearly tracked. Macedonia would not be any better if a new sheet is turned over, but a completely new book should be opened, in which, the future will be written down again, the future that we wish both for ourselves and for our children, which will be a future worth of the pledge of the past.

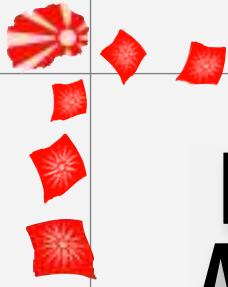
Therefore, in the months and days to come before all citizens of the Republic of Macedonia will be faced with a difficult and exceptionally responsible task embodied not only in the survival of the propagandistic madness of the political establishment here, but also in the appropriate and categorical civil position on our right for a decent and prosperous future. The burden of this great responsibility though not assigned, is of special importance for us Macedonians as a final test for our self-awareness and ability to tidy up and put in order our own home.

Ivan Joe Petreski

the same in another form. Thus new generations of Macedonian citizens, regardless of their ethnicity, will become new victims of this political simulacrum identically to those generations of Macedonians who have already been totally destroyed, degraded in the past two decades.

Someone will say: well, let the noted theses be all right, but how to find at this time, in which, definitely there is an overwhelming the systematic xenophobia, opportunism (both individual and collective one), dishonesty, illiteracy – a strength and enough common sense, and how to recognize and distinguish the lie from the truth, the trap at the exit, the pathless crossroad...! Yes, this is a devilishly hard work

НАЦИ-ФАШИЗМОТ ВО ГРЧКАТА АРМИЈА ОПОМЕНА ЗА ЕУ И НАТО

Скандалозниот инцидент што се случи на грчката воена парада во Атина по повод грчкиот национален ден на независност 25 март во четвртокот, ниту е, ниту смее да се третира како изолиран настан на емотивни изливи на поедини војници, припадници на приморските воени сили на грчката армија, и како таков треба да биде осуден. Тој настан мора да се гледа и анализира во контекстот на еден поширок спектар на однесување на грчката држава и грчкиот народ низ сите нејзини слоеви институции и организации кон Македонија и Македонците, но и кон другите припадници на националните малцинства во балканското опкружување.

Колку за потсетување несмеат да се заборават фашизмидните и шовинистички изливи на омраза на грчката армија во Солун пред две години, како и безброј други инциденти на закани и застрашувања од страна на припадници на грчката војска кон македонското население во Грција.

Она што е многу поважно е тоа дека овој скандалозен случај отвора една цела серија на прашања коишто, не само морално туку и политички-правно, избиваат надвор од границите на грчката држава и Балканот и посочуваат кон Европската Унија и НАТО како федерални политички и воени орга-

Проф. Д-р
Нестор Огинаар

низации чијашто членка е Грција.

Лично, јас на овој немил скандалозен настан не гледам како на нешто што е случајно или изолирано (онака како што се обидува тоа да го оправда грчката амбасадорка во Македонија, Александра Пападопулос и грчкиот министер за цивилна заштита, Михаилис Христохойис). На овој настан јас гледам како на смислено и организирано делување на еден злонамерен метод, како дел на еден исчашен и извртен систем на демократски вредности проткаени со фашизмидност, ксенофобија, лицемерие и цинизам отелотоврени, за жал, не само во ликот на Грција, туку и во последно време, сега и се поочигледно, во Европската Унија и НАТО. Затоа што, ако работите стојат поинаку, односно онака како што

треба да стојат, ако тие големи и моќни меѓународни организации вистински држат до вредносен систем на принципи и стандарди, тогаш работите одамна ќе беа многу поинакви и, се разбира, пополовли за Македонија и за македонскиот народ.

Молкот што се надвива над овој грозоморен чин не може и не смее да биде оправдан. Молкот и на ЕУ и на НАТО и на сите дипломатски мисии надвор од Македонија и во Македонија, вклучувајќи го и европскиот претставник Фуере и американскиот амбасадор Рикер, се за секаква осуда и јас лично од оваа страна на Океанот ги повикувам на одговорност и ги осудувам за соучество во овој скандалозен став на Грците. На сите нив им го поставувам следното прашање: Господи, каде е вашата совест и одбрана на демократските принципи, кога припадници на една национална армија скандираат фашистички, шовинистички и варварски пароли со закана дека „со кожите на скопјани ќе правиме облека“. Господи, ова се припадници на една армија кои се правни членки на вашите меѓународни сојузи. Ова не е само изолиран глас на ултра-фашистот Каракаферис. Се плашам дека вашиот молк ќе биде продолжен на циничен начин се додека не најдете за потребно да излезете од вашите канцеларии и ги осудите легитимните барања на македонскиот народ кој стои во одбраната на своето име и идентитет.

За да го објасниме сето ова мораме да поставиме две суштински прашања чиишто одговори ќе ни го расветлат патот на историјата кон ваквото грчко однесување.

Прво, како реагираа грчките јавни институции и организации заедно со нивните соработници и ментори во ЕУ и НАТО и, второ, како реагира Македонската држава но и македонскиот народ.

За да се одговори на првото прашање, мора последната грчка провокација да се анализира во светлото на историските односи на ЕУ и НАТО кон Грција. Ќе потсетам дека само пред неколку месеци Баронесата Аштон, новоименуваниот шеф на ЕУ за надворешна политика,

Права линија

во својата пристапна беседа наведе дека една од главните приоритети на ЕУ ќе биде мирот и стабилноста на Балканскиот регион. Би се надоврзal со тоа што ќе речам дека овој ист приоритет беше истакнат и од генералниот секретар на НАТО Расмунсен, при неговото прифаќање на таа функција. Каде се нивните реакции сега, кога една нивна членка, не само што со нејзиното однесување го влка угледот на тие организации, туку и сее семе на раздор и омраза и претставува сериозна закана за стабилноста на регионот.

Во однос на второто прашање за реакциите на Македонската држава и на македонскиот народ, јас лично го изразувам моето длабоко

протестнаnota до грчката страна!?

Еве го моето прашање до македонските власти, но и до многуте други институции и организации вклучувајќи ја и МАНУ: Господо, вашиот молк во овој случај е срам за сите нас Македонците, за целиот македонски народ. Ова што ни се случува нам, не е веќе „проблем со името”, не е билатерален проблем помеѓу Македонија и Грција, туку меѓународен, затоа што земјите членки на ЕУ и НАТО веќе не признаа под нашето историско и уставно име Македонија, а се однесуваат како сојузник од грчката страна.

Го велам ова затоа што сум убеден дека промената на името на еден народ не е само политички,

човек. Ако престанам да бидам Македонец ќе морам, во својата свест и потсвест, да одам наедно невозможно патување назад во времето кога во мојот генетски код не постоел јазикот, не постоел зборот МАКЕДОНЕЦ, МАКЕДОНИЈА, МАКЕДОНСКИ.

На сите оние во Македонија и надвор, кои што заговараат промена на името небаре тоа е промена на место на живеење, јас би им порачал да ја прочитаат книгата на познатиот американски психолог, професорот на Универзитетот Princeton Julian Jaynes „Почетокот на Свеста во Распадот на Двокормниот Ум”, за да ја сватат непопуларната вистина за значењето на името на еден народ и патот по кој се доаѓа до тоа име: Зашто името е идентитетот и идентитетот е името!

Македонскиот идентитет и име се едно неодвоиво и неотуѓиво. Тие неможат ниту да се сменат ниту да се искорнат, ни насила, ни доброволно. Македонскиот идентитет - името е формиран низ многу генерациски катастрофи, настани и катаклизми што се всадени во органската свест на македонскиот народ најмалку 3000 години. Значи македонскиот идентитет не е производ на Дарвиновата животинска еволуција, ниту пак е производ на некаква идеолошка фаза, туку на една долга и длабока историја и култура на една свест во колективниот ум на македонскиот народ, во неговата духовна матрица Македонија. Секој еден, туѓинец или Македонец што ќе се обиде да ја силува таа свест со политички декрет, со договор или со референдум ризикува да предизвика нешто налик на клиничка шизофренија со сите несогледиви последици на фатална неизлечивост.

На крајот, само за потсетник, а и предупредување, би испратил една порака до секој Македонец и Македонка: Помни го и незaborавај го митот за Антeј и Геја и поуката што ни доаѓа низ светлосните години на нашето постоење: Силни сме, неуништиви, и несовладливи, се додека стоиме цврсто обединети и вкоренети во нашата древна земја Македонија. Да не дозволиме никому да не одвои од неа!

разочарување од неспремноста и немоќта и на едниот и на другиот чинител да најдат соодветен начин на одговор на грчките провокации. Се прашувам, ако настанот во четвртокот се случуваше во исто време додека премиерот Груевски во Брисел се среќаваше со Папандреу, зошто македонската страна не најде доблест и достоинство да ја откаже таа средба во знак на протест. И зошто на македонската дипломатија и требаше повеќе од четиридневен молк да реагира со тоа што уплати

па и историски чин. Тоа е длабоко и неизбежно органско-психолошки чин со несогледиви, катализмички последици еднакви на геноцид.

Вие можете, навидум, површно и со политички потег да го смените името на еден народ, но никој, никогаш и никако не ќе може да го избрише од свеста и потсвеста бескрајниот квантум на настани и информации што со генерации, со илјади години го врежувал и дефинирал идентитетот и карактерот на еден народ.

Јас сум прво Македонец, па потоа

MAT Airways

КРИТЕРИУМИ

**Проф. Стефан
Влахов Мицов**

Основен критериум за цивилизираноста на секоја држава е нејзиниот однос кон соседите и кон малцинствата на нејзината територија. Едното и другото се заемноповрзани. Заради географската близост најголемите малцинства се од соседните држави и ако односот кон нив е лош не постои начин меѓудржавните односи да бидат добри. Тука важи народната мудрост: „Не им го прави на другите тоа што не сакаш да ти го прават тебе“. Во минатото јазичните и националните малцинства често биле причина за мешање во внатрешните работи на државите и дури и за војни. Денес европскиот вредносен систем е поинаков од повод за непријателства малцинствата да се престорат во мост за пријателство меѓу народите.

Тоа означува практична реализација на идеите за заедничкиот европски дом. И малцинствата, од објект, ги претвора во субјект на меѓународните односи. Така се зголемува нивната улога и нивната одговорност. Во таа смисла, познатата поговорка: „Каков е народот таква е и државата“ може да се дополни со „такви се и малцинствата“.

Овие денови, по повод проект договорот предложен од Бугарија за добрососедство и пријателство со Република Македонија, раководствата на ОМО „Илинден Пирин“ и на „Ратко“ дадоа јавни изјави. Македонците во Бугарија настојуваат во евентуалниот иден договор двете држави да се обврзат на заемна почит на малцинствата. Впрочем, уште пред 78 години македонската држава испрати предлог во таков дух до бугарската. За разлика од Македонија која ги признава малцинствата на својата територија, членката на ЕУ, Бугарија не го признава дури ни турското национално малцинство, и покрај тоа што тоа надминава еден милион луѓе. Да не заборуваме за другите малцинства, во таа смисла и за македонското. Водени од заедничките европски критериуми и вредности, Македонците во Бугарија сакаат да бидат признаени нивните малцински права и да биде судски

регистрирана нивната партија ОМО „Илинден Пирин“. Истовремено со тоа предлагаат признавање на луѓето кои имаат бугарско самосознание („Ратко“) во Р. Македонија. Македонците во Бугарија се залагаат за зачувување на принципот на реципроцитет и во меѓудржавните односи. Тоа значи бугарската и македонската држава заемно да си признаат своите нации и јазици.

Во својата изјава раководството на „Ратко“ настојува бугарскиот јазик да стане официјален во Р. Македонија, бидејќи поголемиот дел од населението биле Бугари. Второто барање е да добијат културна автономија, каква што имале Бугарите во Османлиската империја. За Македонците во Бугарија од „Ратко“ молчат, бидејќи реципроцитет им е туѓ. Освен тоа, ратковци се скарани со логиката. Ако во Р. Македонија мнозинството е „бугарско“ зошто им е културна автономија каква што се дава на малцинствата? Не може едно времено да си и малцинство и мнозинство. И историските аргументи не се силна страна на „Ратко“. Поимот „културна автономија“ не постоел во Османлиската империја. Тој поим е користен во периодот 1944-1948 г. кога Македонците во Бугарија имаат културна автономија, за што има редица бугарски државни документи, и на тогашната владејачка партија БРП (к). ОМО „Илинден Пирин“ и „Ратко“ имаат коренито различно однесување и вредносни системи. Македонците во Бугарија повикуваат не само за своите малцински права, туку и за правата на останатите малцинства во Бугарија. И повеќе од тоа. За правата на самите ратковци. Програмата и уставот на ОМО „Илинден Пирин“ се целосно сообразени со принципите на меѓународното право. Според македонската организација „добрососедските односи треба да се градат на принципијелна основа, а не од позиција на сила или моментална предност. Таквите договори не придонесуваат за пријателство“. Спротивно, однесувањето на „Ратко“ е агресивно и насилишко. ратковци сакаат да ги задолжат македонските гаѓани да учат и да зборуваат бугарски јазик. Во документите поднесени од нив за регистрација наместо правни аргументи има изрази како „македонизмот е србокомунистички сатанизам кој ги јаде душите на луѓето“. Впрочем, не случајно таа организација го носи името на масовниот убијец Ванчо Михајлов. Делата на тој човек се

злосторство против човештвото. Многу висока државна протекција и корупција јавно му даде можност на терористот Михајлов да умре спокојно во Италија, на 94 годишна возраст, по седум смртни пресуди и безброй трупови зад неговиот грб. Со два збора, наместо реципроцитет ратковци пропагираат насилиство, наместо аргументи лаги и демонстрација на арогантност плус морален дефицит.

Омилена девиза на бугарската пропаганда е „Крвта вода не бива“. Во односите на бугарската држава кон Македонија и Македонците, од средновековието до денес, основен момент е насилиството и крвта. Пролеани се реки од македонска крв, а животот на Македонецот бил поевтина (од чаша вода, Проблемот е во тоа што и во 21 век за бугарската политика важи поговорката: „Волкот ги менува влакната, но табиетот не“. Станува збор за неадекватно, нерекипроцитетно однесување на бугарската држава, на бугарските политички партии, на бугарските медиуми, на бугарската наука кон Македонија и Македонците. Своевремено, кога говореше за бугарската демократија претседателот Желев велеше: „Како што една жена не може да биде малку бремена, или е бремена или не е, така и демократијата или ја има или ја нема“. На ист начин Бугарија не може да ја признава „малку“ македонската држава. Ја признава државата, но не ја признава нацијата (чиниш Р. Македонија е ненаселена) и јазикот. Па може ли да постои држава без луѓе, без јазик и култура? Што со еклиптистика и дволичје? Или признаваш или не признаваш. Не може да постои договор за добрососедство и пријателство без почитување на елементарните принципи во меѓународното право. Може ли Бугарија да изразува немешање во внатрешните работи на Р. Македонија и во исто време да го политизира бракоразводниот процес на Спаска Митрова и да го наметнува како меѓународен скандал во ЕУ? Немешање во внатрешните работи значи Бугарија да не е адвокат на „Ратко“ во судот за човекови права во Стразбур ниту да се обидува да врши притисок врз македонскиот правосуден систем, а уште помалку да определува какви да бидат македонските учебници и кои празници двете држави да ги празнуваат заедно. Тоа не е добрососедство туку манипулација. Притоа, забележете, таа манипулација доаѓа во момент кога и во новиот надзор извештај за Бугарија

ЗА ЦИВИЛИЗИРАНОСТ

Европската комисија остро го критикува судскиот систем заради слабите резултати во борбата со корупцијата на високо ниво и организираниот криминал. Еврокомисијата го означи како „ злоупотреба“ одговрекувањето на делата од заеднички интерес и напомена дека речиси од пред една година нема ниту една пресуда. И покрај бучно најавуваните истражни дејствиа за корупција на високите нивоа на властта само два случаја стасаа до суд, но таму практично беа блокирани. Според фондацијата „Конрад Аденауер“ отсуствува јасна концепција за неопходните промени во правосудството и отсуствува вистинска правна политика и судски систем. Затоа и „Дојче Веле“ објави дека „Судот во Софија боксуваш“. Продолжува нездадолството кон бугарската држава и од судот за човекови права во Стразбур. Овој пат заради бавната работа на правосудните органи во Бугарија и заради не исполнувањата на решенијата на судот. На таа заднина мерациите на премиерот Борисов да го реформира македонскиот судски систем колку што се нахални толку и се комични: „Ја гледа сламката во окото на друг, а не ја гледа гредата во сопственото око“.

Бруталноста на официјална Софија кон Република Македонија логично се пренесува низ веригата на политичките партии медиуми. Шовинизмот е добра можност на партиите за електорат, за повеќе пратенички места, за освојување на властта. Шовинизмот во Бугарија е важен дел од популизмот, но е недоволен ако не е надополнет со социјален популизам. Затоа и партиите како Каракачановото ВМРО толку се маргинализираа, па веќе предизвикуваат само смеа. На еден од „протестите“ на Каракачановци пред македонската амбасада во Софија, за прочуената Спaska, дојдоа само неколку души, колку да носат еден плакат. Дури еден новинар од в. „Труд“ се возбуди дека тие луѓе не можат да ја пополнат фотографијата што му било наложено да ја направи за протестите. Политикологот Иван Крстев е уште покрасноречив: „За нив оваа Бугарија не граничи со реални држави туку со нивните комплекси и спомени“. Во Бугарија веќе се крчка уште едно ВМРО, а Каракачановото во практика е расцепено. Претендент за шефовската фотелја е градоначалникот на Пловдив Славчо Атанасов, градоначалникот на Банско, Краваров, пак, е заменик на Каракачанов. На Спaska и останува проблем која воликот на три вмровски групи и уште

толку кандидати за „војводи“ тешкот е успеа да позира за фотографија со сите. Откако разбраа дека бугарскиот парламент е далеку од нив, раскараниите меѓу себе вмровци одлучија да го искористат национализмот на заедничко и битово рамниште. Во ноември 2009 г. Краваров отиде во Босилеград, Србија, каде што изјави: „Лутето во западните покраини на Македонија продолжуваат да се чувствуваат Бугари“. Прашањето е ако има што да им каже на тие „Бугари“ зашто не оди кај нив, на лице место? По повод Спaska, Краваров исказа и друга глупост за македонскиот јазик, откако ја стави во устата на проф. Андреј Пантев: „Од дијалект јазик не бидува“. Можеби се во право оние кои тврдат дека силната страна на тој градоначалник се приватизиските зделки, а не читањето. Еве што пишува проф. Стојко Стојков, основоположник на бугарската дијалектологија и автор на труд што доживеа пет изданија: „Националниот јазик се образува врз основа на еден од дијалектите т. е. еден од територијалните дијалекти се развива во национален јазик. Вообичаено тоа е дијалектот на таа област или тој центар, кој игра водечка улога во економијата, општествено политичкиот и културниот живот на државата во тој момент, во кој се создава националниот јазик“. Во основата на бугарскиот јазик се источнобугарските говори, во основата на хрватскиот главно штокавскиот дијалект (останатите дијалекти се кајкавски и чекавски) во основата на македонскиот јазик се велешко, прилепско и битолските говори и т. н.

Впрочем, уште во древните времиња се забележува врската меѓу арогантноста и незнанењето, како што вели поговорката: „Штуро, па му е лесно“. Во врска со јазикот на омразата им препорачувам на бугарското Министерство за надворешни работи и на Советот за електронски медиуми да се запознаат, на пример, со телевизиската емисија на Никола Григоров „Сите Бугари заедно“. Се прикажува секоја сабота од 20 ч. на Нова бугарска телевизија. Пред тоа, да ја погледаат електрон ската реклама на угостителот кој се преквалификувал во историчар. Целта на емисијата била „да ги разобличува палачите на бугарскиот народ, извршителите на геноцидот на бугарскиот народ што трае до денешен ден во Србија, Грција и србокомунистичкиот концентрационен логор Македонија“, да војува против „навредливата и гнасна ср-

бокоминтерновска историска лажна помија македонизмот и да ги разобличи престапниците идиоти и малоумници, лажни христијани, лицемери и мародери“. Досега не сум сретнал на некој македонски електронски или во некој печатен македонски медиум сличен кочијашки јазик против Бугарија. А, во бугарските медиуми тоа е секојдневие. Според официјална Софија бугарските текстови против Македонија и Македонците биле излив на „емоции“, а македонските критики на таа агресија израз на „омраза“. Еве уште малку бугарски „емоции“. „Македонци го украдоа ансамблот Пирин“ се тврди на првата стр. на в. Бера. Фолклорниот ансамбл „Никола Карев“ во Австралија играл македонски ора“ во голем дел земени од кореографијата на благоевградскиот фолклорен ансамбл“. Со предизвикан-иот скандал бугарската пропаганда си даде неверојатен автогол затоа што македонските ора се македонски насекаде и во Р. Македонија и во Австралија и во Пиринска Македонија. А во светот добро е познат кој ја открадна Пиринска Македонија и ги прогонува тамошните Македонци. Во бугарските фантазии отворањето на олимпијадата во Атина во 2004 г. се случи со украдени бугарски песни и ритми, турскиот државен ансамбл што пред неколку години гостуваше во Софија ги украл шопските игри и танци, а Србите масовно краделе бугарски народни песни и ги модернизирале. Особено „емоционални“ се новите бугарски коментари за Спaska и проект договорот. „Македонците и го зеда детето на Спaska, а кој ќе ги спаси од Шиптарите“ плаче на туѓи гробови еден поет. Жали дека „днешните Македонци бегаат од своите бугарски корени како џаволот од темјан“. Се изразува вулгарно, дека „што е македонско, се е лајно“. И плаши со Албанците. Нема што, возвишина бугарска поезија на автор учесник на Струшките вечери на поезијата. „Скопје е на пат да падне во калта“ строго предупредува друг коментатор. И тој заплашува со сериозни последици, ако во Македонија „го тегнат за опашката бугарскиот лав“. „Еден против Скопје е малку, но двајца веќе се многу“ весело објавува трет. Досега Грција на многу места во светот изгледаше како ненормална држава која наметнува најудничави барања кон Македонија“. Со вмешувањето на Бугарија и нејзината важност веќе се се променило. Како?, ќе прашате. Така, ненормални држави станаа две.

ПРЕДИЗВИЦИ И ХЕРОИ

*Како што старееме, щака
ни е сè пошешко да веруваме во
херои, но на некој начин тоа ни
е необично.*

Ернест Хемингвеј

Денешнава македонска состојба, се чини, е таква да има потреба од херои, поточно речено, од лидер / лидери/ со јасна визија- рече една млада госпоѓа, која штотуку ја запознав. А кој народ или држава немаат потреба од способни и стручни водачи, прашав. Се претстави, едоставно, јас сум Елена. Смеејќи се коментирајќ Тројанска. Не, не, не тројанска, ами македонска, со насмевка возврати таа. Македонска ти е вистинското презиме? Не, одговори таа. Разговоров ќе биде интересен, немо констатирај јас. Гласно, пак, извинувајќи ѝ се, реков, името Елена отсекогаш ме потсетувало на Парис, на Троја, на тројанскиот кој и на Одисејевата итроштина. Човековата лукавост не е некоја особина што заслужува да ја цениме, рече таа. Да, да, тивко возвратив. Коментаров уште повеќе ме заскокотка, па се запрашав, каква е и со што се одликува оваа Елена македонска!? Како да ја прочита мојата љубопитност па дополни. Археолог сум. Во младоста професионално, ги посетував нашите археолошки локации, ги запознавав животот, обичаите, културата, цивилизациите на луѓето од овие македонски простори. Од тука

Ангел Балкански

следи твоето второ презиме, воскликај јас. Па може и така да се каже, возврати Елена. Кога ќе се најдев на некое од наоѓалиштата, по обичај, земав грст песоклива земја и како таа се лизгаше по моите прсти имав впечаток дека така течат и вековите... При ископувањата откривавме покази од минатите цивилизации, трагови од обичните луѓе, но и сознанија за водечките личности што го обележале своето време. На виделина излегуваа непознатите, полупознати, можеби и подзаборавените белези, шифри, македонски кодови... Имав впечаток дека разговарам, дека непосредно ми се обраќаат сведоците и хероите на минатото време. Несомнено, лутето од минатите времиња достоинствено, со големо себепочитување одговориле на предизвиците на своето време. Кога навечер, после работа, отседнував во некој од околните свети храмови немо

ги гледав иконите и им се восхитував на фреските со светци на сидовите. Тогаш ме опфаќаше некое чудно спокојство. Чувствувајќи како од нив зрачи силна енергија, мир кој ме храбреше да истраам во намерата да ја спознаам вистината, да ги разгнетам енigmите од минатото на нашите предци. Покрај вообичаената молитва, се прекрстував, палев свеќа и најпосле топло и од сè срце искрено се молев. Притоа не ја испуштајќи можноста да замолам светците да ми помогнат да дознам како предците живееле, што доживувале. Сакав да откријам како се справувале со големите катализми, како, колку, на кој начин и дали успешно излегувале на крај со безбройните непријатели. Се разбира, сакав да сознам како ги совладувале страшните природни /елементарни/ непогоди и стихии. Што им значела земјата, колку биле загрозени од водата, се плашеле ли од силниот огон, од неискротливиот ветер, какви односи имале со комшиите во опкружувањето, од кого и од што црпеле сознанија, искуства... Ние сегашните генерации, свесно или несвесно го следиме нивниот пример, учиме од нивното трпеливо и макотрпно стекнати сознанија, искуства... Стекнатото знаење го надградуваме, според сите технички, културни и други современи умеенja и можности. Уфрулувајќи се во разговорот додадов, предците - жители на македонските простори, своите животи и судбини ги заложиле за наше добро, постигнатите достоинства нам ни ги заветиле. Спознавајќи се себеси, нам заветно ни одговориле на сите можни прашања, на сите наши сегашни дилеми. Не заветиле со ум, разум и мудрост, со упорна работа и со макотрпен труд да ги решаваме сите проблеми, да опстојуваме и покрај сите можни препреки... Оценката за нас ќе биде според нашите постапки и одговори. Тие долготочно судбински одредуваат дали ќе нè има или не, ја одредуваат нашата и судбина на нашите идни поколенија. Од нас зависи дали ќе дозволиме народите /државите/ што нè признаа под нашето уставно име, па и нашите потомци, да нè класифираат во категоријата на стакло, железо или, можеби челик. Чинам, кременот за нас, барем засега, а можеби и за подолго време е недостижлив. Непишано правило е да се почитуваат луѓето кои во тешките моменти на животот не се предаваат,

туку се борат да преживеат и да ги остварат своите основни слободи и граѓански права. Животот, велат мудрите, е акција и непрекината борба за опстанок. Се разбира, како ќе си ја „исковаме“ иднината, таква ќе ни биде судбината. Секогаш ќе ги трпиме последиците од нашите постапки. Повеќето нешта зависат од ситуацијата кој каде се наоѓа, како се однесува, колку се заложува, дали знае и умеето што располага, има ли сила и моќ..., и, најпосле, дали и колку е поддржан од пријателите... Од наброениве и од други ненаброени факти неминовно ќе зависат и одговорите и успехите. Колку и да звучи парадоксално, сегашнава дилема на македонски народ е дали пред насилици послушно да ја сведне главата, дали достоинствено силно да звечи, со ум свои права истрајно да бара. Во врска со кажаното се сетив на мудроста на еден стар човек. Имав околу шеснаесет години, па старецот ме праша.. Седејќи во воз, старецот ненадејно ме праша го гледаш ли момче полето надвор? Погледнав и, се разбира, му потврдив. А можеш ли да ми кажеш на кое стебло му е најлесно? На највисокото, на ниските стебла или на оние што не се ниту многу големи, ниту мали. Јас не знаев, па тој ме поучи. Високоизраснатите стебла при првиот посилен налет на ветерот стебленцата се скршат, до ниските стебла тешко допира сончето, па со тек на времето изумираат. Најистрајно е житото со среден раст, тоа има шанси да опстои, објасни старецот. Многу работа, многу труд се вложува за да го добиеме нашето лепче, синко. А, која било природна непогода или, не дај Боже, стихија за еден миг ја уништува нашата пот, нашите желби и надежи. Сепак синко, тоа не е најлошото. Најлошо е кога има војни, кога луѓето гинат, најчесто и не знаејќи зошто. Низ оваа земја поминувале многу војски, загинале многу луѓе. Најмногу жртви давало домашното население кое морало да војува за туѓи интереси. Се разбира, луѓето во Македонија војувале и животот го давале за слобода, за правда, за право пристојно и достоинствено да живеат. Колку пот, толку крв за земјава се пролеани. Затоа, каде и да копнете коски ќе ископате, приказни за јунаци ќе чуете. Затоа аманет од предците ни е оставен да си ја чуваме и сочуваме нашата земја, од севишниот благословена. Да ја сакаме како очите свои, да ја почитуваме, да работиме, материјални и секакви други добра да ствараме за себе и за неа. Дај Боже, повеќе да нема војни, рече старецот и на следната попатна станица слезе од возот. Денес кога го пишувам текстов, сметам дека со право народот /нар-

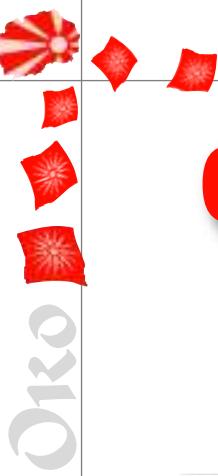
одите/ можеме да ги сметаме и прогласиме за хери на трудот, за хери на сè што досега постигнале. Познато е

критично и објективно да ги согледаат и вреднуваат настаните, состојбите, па и причините. Тие од историска дистан-

дека човекот, /поединците, луѓето/ најчесто не ги препознаваат важните моменти во времето кога тие се случуваат. Сепак народот /народите/ инстинктивно ја согледуваат збирната резултантата од нашите поединечните желби и надежи, од заеднички изразената волја и вложените напори... Всушност, секој народ и секој од нас поединечно, е креатор на сопствената среќа. Секоја наша молба поткрепена со работа, труд, знаење..., метафорички речено, е молитва за Богот сестрите. Народот ги раѓа, создава и негува материјалните, техничките, уметничките, културните, и другите добра. Искрено ги благословува добротворите и високо ги уважува хероите. Мал народ не постои. Големината на народите се согледува според делата, влијанието на другите, според цивилизациите заслуги. Македонскиот народ има со што да се пофали. Иако, можеби, малуброен, низ историјата со својата виталност, со својата непокорност и тврдокорност опстојал и се изборил за сопствена независност, формирал своја држава со сите „нишани“. Еднакво, човекот не се мери според неговата височина или тежина. Човек е човек. Неговата умешност, исполнителност и доследност се стојности кои вистински го красат. Идеалите со кои се одликува, свежината на идеите, докажаната волја, самопочитувањето, работливоста, упорноста..., се неодминливи човекови вредносникатегории. Сепак, почитувајќи и ја безпоговорната вистина дека не постојат безгрешни луѓе, генерациите што следат се во можност, релевантно,

ца достојно и соодветно ги согледуваат и вреднуваат придонесите на значајните личности. Но и за нив постојат нови и посложени предизвици. Животот продолжува, предизвиците се множат, процесите не прекинуваат... Секоја генерација продолжува да се бори за поуспешен општествен развој, за хармонични односи за усогласен побогат живот на сите граѓани, за посвршена уметничка и духовна убавина... Не случајно војводата Јане Сандански во една пригода рекол „Работ се бори за слобода, слободниот за совершенство“. Македонскиот народ изродил неброено многу заслужни луѓе-хери. Неправедно би било некои од нив во овој напис да бидат изоставени. Не бележејќи ги имињата на заслужните, со особено задоволство и искрена благодарност трдам дека нивниот придонес со почит секогаш ќе биде уважуван и следен од сегашните и идни македонски генерации. Горди сме што тие ни оставиле небришливи траги - патокази за во иднина. Чесно жртвувајќи го најдрагоценото - својот живот, несебично вложувајќи го најдоброто од себе, хероите - заслужните низ сопствен пример докажуваат дека е благородно да се даде свој придонес за иднината на својот народ и среќата на идните поколенија. Ние сегашните, секако и идните генерации високо ја вреднуваат нивната пожртвуваност. Тие се нажи светилници, нажи патокази и патеводители. Ние безрезервно им ја изразуваме својата најдлабока благодарност а народот (државата) им оддава признание посветувајќи им спомен обележја за вечен незaborав.

ОД НЕПРИЈАТЕЛОТ МОЖЕ МНОГУ ДА НАУЧИМЕ

Д-р Кирил Темков

Македонија е земја со историска заднина и точна географска определница. Сите знаат каде е тој дел од светот, зашто нејзините најголеми синови Филип и Александар, Кирил и Методиј, Климент и Наум, Гоце и Кочо се светила на човештвото. Но, луgeto

во Македонија немаа секогаш среќа да живеат добро, мнозина настојува да ја присвојат таа добра земја, на крстопат меѓу световите, а и денес разни се стремат да ѝ ги одземат славата, егзистенцијата, достоинството. Тоа се тешки ситуации и борби, кои ги мачат, но и ги калат Македонците, за да истрајат во своите правдини. За таа цел треба да се сеќават и на своето минато и на своите дела, како би знаеле да ги препознатаат добрите од лошите, да работат правилно, а да ги избегнуваат фалшивите предлози и неправилните патишта.

Прилеп е еден од главните места на македонската реалност, центар на македонскиот дух и чувства. Од него се Крали Марко и Ченто, како и разни големи творци и уметници. Блаже Алексоски го има прекарот Глумецо (во Прилеп сите имаат прекари), како актер и директор на познатиот прилепски Народен театар, кој опстана и кога во другите места замираа овие важни кукви на творештвото. Блаже стана и еден од најпознатите современи македонски писатели. Го заблесна роднокрајната љубов и е возбуден од илјадниците шеговите настани и поговорки од Прилеп и Прилепско. Од таму е Итер Пејо, симболот на македонската умност и духовитост. И Марко Цепенков се прослави со собирањето на народните умотворби и, посебно, на шегите. Зашто, во Прилеп секој е духовит и сака другому да му каже нешто што ќе биде забележано. А ако згреши, па нештата се пресвртат, и тоа ќе биде запаметено и кажувано како шега и поука. Така дејствува прочуената прилепска чаршија, тоа се најбогатите и најшеговити народни идеи кај нас.

Неверојатно е колку такви случаи и шеги запишал Блаже Алексоски! Израснат во чаршијата, од татко шивач, а пријател и разговорник со сите прилеп-

ски курназ-будали, Блаже објави многу книги за прилепските истроштини. Во нашето списание пишувавме за второто издание на книгата за Ачи Ристо Логотет, големиот прилепски чорбација, еден од најистакнатите македонски просветители, оној кој обезбедил од Султанот дозвола да се изгради величествената црква Свето Благовештение, а истовремено бил најдуховитиот меѓу прилепчаните. Блаже има книги за Тале Мелезо, новиот прилепски Крали Марко според силата и тешката судбина, како и за итриот Спиро Скубе, кој направил илјадници шеги. Тој направи единствена книга „11.000 прилепски прекари“, во која се набројани и објаснети бројните нови имиња кои прилепчаните им ги даваат на своите сограѓани. Во

Мнозина и претпоставуваат зло на Македонија, како историски вредна нација и важен сегмент на човештвото, а така понекогаш постапуваат и оние кои живеат во неа, но од страсти за власт и за пари се престоруваат во непријатели и ги малтретираат нејзините нормални луѓе - тоа го опишува новата книга на прилепскиот хроничар Блаже Алексоски

БЛАЖЕ АЛЕКСОСКИ

ТРБИЌ И КАПКА

- Се фатиле ала брацета-врацета
власта и парите -

кните „Прилепски табиети“, „На умирање во Битола“ и „Прилепски курназлаци“ се изнесени десетици животни судбини и илјадници смешни случаи, сите оригинални и единствени, можни само во градот под Марковите Кули. Романот „Ax!“ е сеќавање за воздишката со која прилепчаните го придружувале чукањето на градскиот саат, свесни дека времето заминува брзо и животот е краток. Тука се описаны судбините на умните луѓе (еден Македонец и Турчин) кои сакаат само мир и духовна слобода, а добиваат шлаканици и исмејување од

несвесните луѓе и командири.

Најновата книга на Блаже Алексоски е излезена минатата недела, со

никогаш не кажувајќи ги зборовите „Македонија“ и „Македонци“. Покрај негативното однесување кон потеклото

на Трбиќа секогаш било: „Најважно е да се освои власта. Без тоа најважно, ништо друго не е важно“.

Се подбивал со Македонците, дека се неписмени и дека не треба да им се отвораат училишта, зашто долгата лоша традиција на страдање и неученост не смеела да се нарушува. И уште стотици такви примери се донесени во оваа важна книга (книгата има 280 страници), која говори дека, покрај шегата, која може и да весели и да боли, има и грди луѓе кај кои шегата ги убива другите, зашто тие служат за манипулирање, искористување, толчење. Нивното постоење тие го бришат за својата привремена корист и богатство. Поуката од книгата „Трбиќ и Капка“ е јасна - треба да се учиме од минатото и од непријателот, и од нив мора да научиме што не чини, за да се одбрамниме и за да живееме доблесно.

Прогателно е што Васо Трбиќ, кој животот по Втората војна го проживеа како пензионер во Белград, има кажано: „Ми се даде шанса да направам многу грешки во животот. Тие грешки им ги оставам во наследство на моите драги прилепчани, зашто тие ми дадоа шанса да правам грешки, о, фала им!“ Треба да се замислим и над зборовите: „Голем будалштилак е да веруваш дека лутето се учат на грешките од минатото. Секоја генерација сака да направи свои грешки, да се прослави со нив“. Со ова мисла се простуваме од оваа неопходна книга и посакуваме Блаже Алексоски да направи уште книги, кои ќе го прослават прилепскиот хумор и македонскиот дух, кој знае сепак да се избори за слобода.

помош од Симон Наумовски, директорот на прилепската фабрика „Витаминка“, кој херојски го поддржува творештвото во својот град. Во другите книги на Блаже се расправа и за обични луѓе и за големци, меѓу кои има и будали и мудреци, и кооперативни сограѓани и алчни неранимајковци, како што е во животот. Во оваа книга се представени два негативни лица од прилепското минато, Василије Трбиќ и Гогу Капка, за да се прикаже негативната страна на животот, во кој не цутат рози, но лутето не се целосно гроѓа настроени спрема другите луѓе. Сепак има и такви кои во животецот го следат само својот негативен интерес да владеат, да заработкаат по секоја цена, да исмејат или да ги понижат своите близни. Тие не бираат средства за порочни цели, туку макијавелистички потврдуваат дека секое средство е добро за да си направат „добро“ себеси, без оглед на злото кое му се прави на другиот.

Трбиќ бил политички најсилната личност во Прилеп помеѓу двете војни, Капка бил меѓу најбогатите. Трбиќ е дојден од Подравина, Србин, кој од душа ги мразел Македонците. Иако тргнал да учи богословија во Света Гора, таму убил човек и морал да избега. Станал комита и војвода во Македонија и ги гонел македонските револуционери. По Првата војна останал да живее во Прилеп, зашто тука насетил добар поминок, на друго место тоа не ќе го имал. Бил пратеник и градоначалник, водач на србоманите и на тајната организацијата „Црна рака“, која мачно убивала достојни синови на Македонија, која тој секогаш ја нарекувал само „Јужна Србија“, а народот „Јужносрбијанци“.

на народот и земјата, Трбиќ уживајќи да живее врз нивниот грб. Капка му бил другар и соработник во зделките, кој богатството го умножувал со продажба на добиток на војската, што му го обезбедувал Трбиќ. Овие политички и стопански криминалци се описаны во книгата „Трбиќ и Капка“, со убав поднаслов „Се фатиле а ла брацета-враџета власта и парите“. Кога власта и парите ќе станат негативни и ќе се здружат, нивното држење под рака го унесрекува народот.

Еве што велел Трбиќ: „Политичарот на Балканот секогаш бил и секогаш ќе биде расипан, арамија, лажливец, камелеон, злосторник. Во спротивно, народот го смета за неспособен, прост, ненадарен, туткун... Овде секогаш важи мудроста: Народот сака да биде лажен, значи да го лажеме!“ Тој кажувал дека гласовите се купуваат, затоа на политичарот му треба вреќа, за да ги собира. Тој не се сомневал какви ќе бидат изборните резултати, та секогаш манипулирал со гласовите: „Се избрав самиот себеси преку моите избирачи. Од тоа поголема демократска слобода - каде?!“ Бил град шегација: „Браќа прилепчани, гласајте за нашата партија! Сè што не чини кај сегашнава партија, ќе го повториме и ние истото, за да видите колку лоша политика воделе тие што сега се на власт!“ Се фалел себеси: „На овие простори секогаш се смета за успешен оној политичар-демагог кој ќе успее да ги измами бирачите дека ќе им ги наполни чиниите со месо, а всушност чиниите секогаш се полни со лаги!... За да биде уште понајасно, гласачите знаат дека секогаш така било, па затоа токму тие демагози најмногу се ценети“. Начелото

НЕСКРОТЛИВИОТ ДУХ НА ЧЕСНАТА ДУША МАКЕДОНСКА

Јанче Андоновски

Да се стави на хартија се што е забележано и прибележано од страна на историчарот професор Христо Ристовски, преставува голем предизвик за читателите на оваа статија како и на неговите дела кој го отсликуваат нескротливиот дух на чесната душа Македонска. Општо познато е дека судбината на големо си поиграла со човекот од овие простори, како и со се останато со предзнакот МАКЕДОНСКО. Со векови напазад овие простори преставувале боиште каде што многуте поробувачки сили си ги одмерувале своите снаги. Македонската земја преставува една голема гробница, каде што ќе речеме, каде и да се копне на гроб ќе наидеме, на коски ќе се сопнеме, а чии се, дали на цар или на војник останува да се проучи. Токму професорот Ристовски преставува пример на човек кој занесен и опиен од својата професија талка по родната Македонија за да прибележи и остане како траен белег за идните поколенија. Овој неуморен и нескротлив во духот, секогаш ведар и расположен преставува типичен урнек за историчар кој во својата душа секогаш му лежи родната земја Македонска. Се случува најголемата трагедија, незапаметена во историјата на македонскиот народ, каде што болните умови на големите сили си поигруваат со судбината на илјадници недолжни мажи, жени и деца, каде што повеќе од педесет илјади деца, меѓу нив и Христо Ристовски, биле приморани да ги напуштат своите дедови огништа за навек и да основаат нови огништа надвор од својата Македонија.

Роден е во селото Граждено, Преспа, околија Лерин, Егејска Македонија од татко Лазо и мајка Транда, токму во

немирните години за Македонија. Во 1948 година како седумгодишно дете го напушта родното Граждено патувајќи и по многу дестинации за на крај да се најде во тогашна Република Полска. Таму се стекнува со својата основна наобразба. Во својата таканаречена втора татковина, но секогаш во мислите му е родниот крај и Граждено, успева да вгради во себе еден голем дел од Полскиот романтизам и големата култура од тогашниот социјалистички систем. Иако многу далеку од својот дедов дом, во неговите чисти мисли секогаш значајно место ќе заземат спомените од детството, игрите по селските сокаци, селскиот атар, Грозданова нива, Горниот пат, Големата межда, Киска, Колејца и многуте имиња кои се спомнуваат во големиот селски атар да бидат разгорениот жар кој ќе тлее во душата на Христо. Токму споменатото е поводот за враќањето на професорот Христо Ристовски во својата родна Македонија, но сепак далеку од родното Граждено и својата Преспа, која со меѓа е одделена од неговата душа и далеку од неговото срце и расплаканите кривави очи.

Во Скопје завршува Филозовски факултет група историја и својот работен век го започнува како професор по историја во образовниот систем на државата. Професорот Христо Ристовски изградува посебен пристап и начин на полесно приоѓање кон своите ученици и им вградува посебни чувстви-

ва и полезно приближување кон историјата, односно кон својата родина.

Како неуморен и со чиста патриотска душа тој немирува и продолжува со трагањето по изгубените златници кој се наоѓаат во неговиот родокрај, талка, прибележива, врши една своевидна анализа на случаја од виорот на премрежјата кој ја зафатија и неговата родна Македонија. Трагајќи по ковчегот загубен некаде низ Гражденскиот атар, Ристовски ќе се пронајде себеси, ќе ги пронајде незавршените детски игри, ќе навлезе длабоко во душата на својата намачена замја, која како земја плодница одсекогаш била со крв залеана и ја давала најкласната летнина, најзашкрените плодови кој ја давале најубавата мискојна во својата родна земја. Полн со енергија и патриотизам уште од мали нозе, тој како средношколец во својата таканаречена втора татковина пројавува голем интерес кон пишаното, кој спомени извираат како врели чувства и искри од срцето, тој и до ден денес е со перото и парчето хартија и искрените мисли ги врежува, и во аманет ги остава како сеќавање за некое време кое е делеку а сепак близку до нас љубителите на пишаното. Во пишаниот материјал кој од ден на ден се зголемува нема да наидеме само на дела од својата стручна професија, но напротив, кај него ќе наидеме и на дела од реалноста на детските игри, дела кој го отсликуваат детското живот во детските домовите во Полска, дела со љубовен карактер од времето на занесните голобрди времиња. Стилот на пишување наликува на лавирант, на кој професорот Ристовски во пишаниот материјал само за момент ќе вметне една мала мистика која за крај ќе се претвори во ралност со силна болна тематика и многу силна поента. Пишаниот и објавен материјал кој ни го преставува професорот Христо Ристовски е материјал на кој хронолошката подреденост е така поставена што секој поединечно гради свое стебло со кој се разгранува и прави своја вистинска сенка на кој ние читателите ќе наидеме своја заштита и утеша во секој ред од пишаното. Во почетокот се преставува со својот научен труд посветен на Петре Ангелов насловен како „Револуционерната дејност на Петре Ангелов“ кој излегува од печат во 1985 година во Скопје, кој труд е посветен на споменатото лице и неговата револуционерност од време-

то на Првата балканска војна. Во 2000 година од печат излегува научниот труд „Лазо Ангеловски, учител и револуционер”, во него е внесена целокупната научна појртуваност на авторот кој во најситни детали се обидел да не внесе во реалноста на случаја. Научниот труд преставува дело кое ни го отсликува животот на учителот од неговото раѓање, почетоците во школувањето, неговата активност во организацијата како и појртуваноста за својата Македонија. Во овај труд на виделина доаѓа хронолошката подреденост на фактите каде посебно место зазема и прошталното посмо кое со трогателни зборови ни ја отсликува и главната понтица во научниот труд.

Во 2001 година од печат ќе излезе и трудот односно монографијата „Граждено 1949”, дело каде авторот се потрудил во неа да вметне автентични искази, историски факти, како и голем број на фотографии кои го отсликуваат животот во ова прекрасно преспанско село. Тука ред би било да ги спомнеме и многуте топоними кои го красат селскиот атар, мора да се спомне дека тие се и длабоко врежани во мислите на секој поединечно. Во монографијата, авторот посебно место одвојува и за жртвите дадени од споменатото село кои ќе останат како траен спомен за идните поколенија но и за нивните потомци. Монографијата преставува одолжување на авторот кон своето родно село и симнување на товарот од сопствените плеки кој го носел од дамнина.

Во 2005 година во Скопје од печат ќе излезе збирката на песни насловена како „Спомени”, песни наменети и посветени за својата душа. Оваа дело авторот го посветува на своето напатено детство, детство кое без мајчинска љубов се одвивало во страшните години како за него така и за илјадници

дечиња распскани по разните домови и згрижени од страна на Црвениот крст на поранешните Социалистички држави. Правот кој се крена по поразот на ДАГ всушност се спомените не само кај Ристовски туки и кај останатите учесници во овие страшни патила. Во 2008 година професорот Христо Ристовски ѝ е не задолжи со неговите две дела, збирката на песни „Непокор”, како и биографскиот научен труд „Јордан Мијалков и неговото време”. Збирката на песни поделена е на четири подглавја и го отсликуваат минатото, сегашноста но и иднината. Во пишаниот текст ќе се сртнеме и со неколку имиња кои и до ден денес оставаат траен белег во животот на авторот. Тука се спомнуваат и разните игри во селото, животот далеку од дома, животот во школските клупи, патриотските поетски изливи и на крај за миг ќе стигнеме и до симбо-

лот на непокорот, како круна на самото дело.

Научниот труд „Јордан Мијалков и неговото дело” работано е повеќе од десет години, на кое авторот посветува посебно внимание и на располагање ги става сите свои научни потенцијали за добивање на најадекватната слика со која се отсликува животот и делото на патриотската личност Јордан Мијалков. Во трудот се собрани голем дел на сеќавање на лица кои имале нешто заедничко со ценетата личност, кој работале заедно во моментите на тешките денови на независна Македонија. Споменатиот научен труд преставува ремек дело кое го заслужува нашето целиосно внимание.

Неуморноста и немирниот дух на Ристовски ни го престави најновото дело насловено како „Незaborav” кое

од печат се појави во 2009 година во Скопје. Човек додека постои ќе копне по минатото. Токму минатото на прогонетите Македонци од Егејскиот дел на Македонија се запишани во посебно подглавје во историјата на Македонскиот народ, а посебно во современата македонска литература. Авторот во неговото најново дело се обиде да не прошета по калдрмите патеките по кој тој има заминато, збогувањето со селото, криењето по планините и стравот од монархофашистичката авијација, преминувањето на синорот, првата средба со Маркова нога. Сите овие видувања и сликовито објаснети, авторот повторно не наврати и во детските домови. Тој се обидува да ни го презентира најавтентичното случајување од животот во строј. Во споменатото дело авторот се потруди да вметне и голем број на автентични фотографии од животот на децата во детските домови, како и фотографии кои како спомен се многу важни за него и преставуваат дел од животот од школски денови. Тука не би сакал да ги испуштиме и фотографиите каде ќе се сртнеме со колегите од гимназиските денови во градот Еленија Гура од Полска. Ова негово дело насловено како Незaborav преставува кремот во издавачката дејност на професорот Христо Ристовски.

Почитувани, се надевам дека почитуваниот Христо Ристовски

ќе продолжи и понатаму со својата издавачка дејност, каде што ќе продолжи и понатаму да не запознава со фактичката и реална состојба на случаја во македонската историја, но тука се надеваме нема да изостанат ниту убавите зборови затоа што поезијата всушност е говорот излезен од душата на писателот, во случајот напатената душа на почитуваниот господин.

ПРОФ. Д-Р ВЕЛИМИР СТОЈКОВСКИ, РЕКТОР НА СКОПСКИОТ УНИВЕРЗИТЕТ

За нецел месец министерот за образование два пати изврши упад во автономијата на Скопскиот универзитет со потегот за расцепкување на три факултета за да формира два нови. Зошто бевте заобиколени во оваа иницијатива и Вие како ректор и Универзитетот како институција?

Зошто бевме заобиколени ќе треба, најверојатно, да го прашате министерот. Универзитетот немаше добиено никаква писмена информација за иницијативите за формирање нови факултети. Министерот неколку пати извести дека сме информирани усно, но како сериозен Универзитет сметаме дека треба да добиеме писмен материјал за одредена идеја и да го проследиме низ органите на Универзитетот. Токму затоа побарај од претседателот на Комисијата за образование во Собранието и од министерот Тодоров да добиеме писмен материјал за идеите што се предлагаат. Пред два дена го добив материјалот и веднаш го проследив до наставно-научните совети на факултетите.

Сепак, и без мислењето на УКИМ, Предлог-законот за формирање факултет за дизајн и технологија на мебел и интериер, кој треба да произлезе од Шумарскиот факултет, веќе е даден на собраниска седница.

Неспорно е дека државата има право да предлага нов факултет зашто сме државен Универзитет, меѓутоа на Универзитетот сметаме дека доколку тој факултет биде во рамките на УКИМ, мора да помине како идеја низ универзитетските органи кои мора да се изјаснат. Значи, не бегаме од разговор за нови иницијативи, но, за жал, никој писмено не не' известил за иницијативите за формирање нови факултети.

Во овој обид на министерот да формира два нови факултети, особено оној за дизајн, на Сенатот на Вашиот универзитет практично му го спротивставува позитивниот став на Одборот за акредитација небаре станува збор за органи со исти ингеренции.

Двата органа немаат никаква врска. Одборот за акредитација има законска поставеност да ги цени условите за основање нова институција, наставните

ВЛАСТА ГО ИГНОРИРА УНИВЕРЗИТЕТОТ

програми, да ги акредитира студиските програми, а тоа нема никаква врска со ингеренциите на Сенатот. Не може Одборот за акредитација да му наметне мислење за нова организација на Сенатот затоа што тој не е надлежен за тоа.

Да, но токму мислењето на Одборот за акредитација беше пресудно Предлог-законот за основање на факултетот за дизајн да се најде во собраниска процедура.

Го респектираме мислењето на Одборот за акредитација затоа што тој има надлежности согласно со Законот во делот за акредитација. Меѓутоа, треба да се респектира и мислењето на Сенатот.

Што ќе направите како Универзитет ако властта буквально на мускули издејствува да се формираат два нови факултета?

Сето она што ни го дава Законот за високо образование. Ви велам ако новопредвидената членка треба да биде во рамките на нашиот Универзитет, несомнено е дека Сенатот на УКИМ мора да му даде легитимитет.

Значи ли тоа дека и во случај Собранието да донесе одлука за донесување закон за формирање факултет за дизајн, таа би била невалиднадоколку непомине на Сенат?

Евентуално позитивната одлука ќе повлече поставување такво прашање на Сенатот на Универзитетот. Значи, сенаторите се тие што гласаат и тие се изјаснуваат дали ќе го верифицираат мандатот на новите членови.

Во универзитетски кругови се тврди дека двата нови факултета за информатика и дизајн се формираат со единствена цел да се задоволат нечии декански апетити. Во тој контекст се спомнуваше и името на Ѓорѓи Груевски, брат на премиерот, како можен декан на факултетот за дизајн. Кој е Вашиот став?

Не можеме да прејудицираме кој ќе биде декан, бидејќи кандидатот на декан го бира Наставно-научниот совет на факултетот со тајно гласање. Сите членови на колективот се потенцијални кандидати за местото декан. И мислам дека никој однадвор нема такво влијание за да може на тајно гласање да го насочи Наставно-научниот совет. Но, ќе видиме.

Општ впечаток е дека УКИМ и покрај двата упада во автономијата без малку е незаинтересиран за она што му се случува и се однесува како набљудувач. Зошто?

Скопскиот „Св. Кирил и Методиј“ е најстариот универзитет во државата, но и највтален и многу е заинтересиран за својата судбина. Не сме пасивни, ниту некогаш сме биле, меѓутоа не можеме да дискутираме за нешто што е шпекулација се' додека немаме релевантни податоци, односно додека не го добијеме тоа во писмена форма.

Ректоре, Вие важевте за човек кој е близок до владејачката гарнитура. Сега истата власт без малку Ве игнорира. Зошто?

Мислам дека не станува збор за игнорирање на ректорот, можеби повеќе станува збор за игнорирање на Универзитетот. Не сакам да го наречам ова така, иако е за одредена работа материјалите не се проследуваат онака како што бара Законот и органите на Универзитетот.

Има ли, според Ваше мислење, простор за формирање нов факултет за информатика и за дизајн?

Прво, компетентно треба да се изјаснат наставно-научните совети на факултетите. Значи, тие треба да го кажат своето. А, ако јас треба да се изјаснам како ректор, сметам дека не е ниту време ниту начин да се формира нов факултет за информатика, особено ако државата решила информатиката посебно да ја третира и да ја развива и за тоа формирала Универзитет за информатички технологии во Охрид. Бидејќи во ваква мала држава прелевањето на средствата за финансирање на информатиката е бесцелно.

Го спомнавате Универзитетот за информатички науки „Св. Апостол Павле“ во Охрид. Дали е логично еден Универзитет да постои само за 46 студенти?

Тој Универзитет веројатно потенцијално ќе се развива, барем така е замислено. Јас како ректор не би сакал да коментирам состојби на другите јавни универзитети. Меѓутоа, ако го коментирам постоењето на овој Универзитет, визави формирањето нов факултет во рамките на нашиот Универзитет, сметам дека

на овој во Охрид, кој е веќе формиран, треба да му се обрне внимание и да се развива во вистински универзитет, а отворањето факултет за информатика ќе биде бесцелно. Бидејќи имаме информатики што функционираат одлично. Едната, која е ориентирана за хардвер, е на Електротехничкиот факултет, а другата, која е ориентирана кон софтвери и програмирање, е на Природноматематичкиот факултет, така што не е сосема јасна целта зошто од два одлични факултета треба да се направи трет.

На професорите од Скопскиот универзитет кои предаваа на приватни универзитети им го забранивте овој дополнителен ангажман, но истите професори сега паралелно работат на други државни универзитети. Зар не му штети тоа на обра-

даваат во седум различни општини. За каков квалитет тогаш говориме?

Се разбира, таква широка дисперзија не би можеле да прифаатиме, зашто не би имало квалитет.

Во државата работат седум-осум правни факултети. Зошто се отвораат по секоја цена?

Велат дека конкуренцијата е добра работа. Меѓутоа, јас размислувам малку поинаку. Значи, работите можеби треба поинаку да се постават, но тука не сум моќен да сторам нешто. За Македонија би било најдобро да има добра инфраструктура, а со добра железница и со добри патишта дисперзираните студии не би имале никаква смисла. Бидејќи растоянието од 100 километри, со еден добар

за рангирање на петте државни универзитети. Воопшто, може ли да се споредува Вашиот универзитет, кој има 60-годишна традиција и, на пример, Универзитетот во Охрид со само 46 студенти?

Во принцип, може се да се рангира. Но, прашање е колку сето тоа рангирање е целисходно. лично сметам дека не е неопходен овој проект за рангирање на јавните универзитети. Прво, затоа што сме држава со пет државни универзитети и сосема е извесно кој ќе биде прв, а кој ќе биде последен. Можеби рангирањето би имало логика ако сме како Романија, каде што има 114 универзитети, или некоја друга држава каде што не е сеедно дали ќе биде прв или на 200. место. А, дали сте прв или втор меѓу четири или пет универзитети е бесмислено да се прави рангирање и да се издаваат толкови средства. Второ, сметам дека рангирањето нема да биде коректно и нема да биде поставено на иста основа, бидејќи само два универзитета во Македонија имаат надворешна евалуација - „Св. Кирил и Методиј“ и „Св. Климент Охридски“. И која е тогаш смислата на внатрешно рангирање ако не сме се евалуирале надворешно од страна на Европската асоцијација на универзитети.

Како ќе се борите за привлекување нови студенти во услови кога речиси сите приватни универзитети при запишување им нудат лаптоп компјутери и други поволности?

Многу често размислуваме на оваа тема. Има универзитети кои го прават тоа на академски и културен начин, но и универзитети каде што не се избираат средства и начини за да се привлечат студенти. Меѓутоа, нам, како најголем универзитет кој е широко еtabлиран и член на Европската асоцијација на универзитети, со најголем број проекти и каде што се одвива 90 отсто од високообразовната настава во државата, не ни прилега да користиме такви методи за привлекување нови студенти. Како ректор, би бил задоволен доколку го одржиме постојното ниво во однос на квалитетот и во однос на бројот на студентите.

Постои ли пример во светот на земја која буквально во секое и најмало гратче има факултет?

Општите движења во Европа се дека ова што го правиме сега веќе полека се враќа како процес назад и се оди кон окрупнување. Сите образовни системи се окрупнуваат во името на функционалноста. Сакам да кажам дека ќе се покаже оти не е исправна оваа широка дисперзија. Во Словенија или во Финска има широка дисперзија на факултети, но во дисперзијата постојат и начини. Едно е да дисперсираме цел факултет, а друго е оваа поставеност што ја правиме сега, која во сите случаи можеби и не е најдобро решение.

Билјана Јовановска

зованието и може ли да се случи, ако еден ден ги повлечете сите професори, овие новоформирани универзитети да стават клуч?

Да, тоа многу лесно може да се случи, бидејќи тие се формирани врз база на наши професори и нивното учество е од исклучително значење. Но, да не се заборави дека како најстар Универзитет секогаш сме биле толерантни во академската заедница, сме го помагале отворањето нови факултети и тоа ќе го правиме и во иднина. Со тоа што сега ова е контролирано. Ако во минатото професорите можеа самоиницијативно да предаваат каде што сакаат и колку што сакаат, сега ова е канализирано преку Ректорската управа, која му дава дозвола на одреден професор да предава на други јавни универзитети и тоа само ако ангажманот на тој универзитет не надминува 30 отсто од ангажманот на матичниот универзитет.

Со најновиот предлог на властата се бараат дисперзијани студии во пензионерскиот дом во Демир Хисар, во касарната во Крива Паланка, во детско одморалиште во Струга... Со ова Ваши професори во пет работни дена ќе треба да пре-

воз, може да се помине за 30 минути.

Впечаток е дека со поделби на факултетите, кои се Ваши најстари членки, властта како да работи на расцепување на Универзитетот, дотолку повеќе што истовремено ја интензивира соработката со приватните универзитети?

Нашиот Универзитет годинава одбележа 60 години од формирањето и нема сомневање дека тој е стол на државата. Тој бил таков, ќе остане и треба да се негува како таков. Дали некој се обидува да го расцепува не би коментидал, се обидувале и веројатно ќе се обидуваат, но Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ ќе го задржи својот интегритет. Ќе остане препознатлив и во рамките на државата и надвор од неа.

Верувате дека ќе успеете да ја задржите целосноста на Универзитетот?

Убеден сум.

Министерството за образование, според некои процени, издвои енормно големи средства

НА УНИВЕРЗИТЕТОТ "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ"

ДОДЕЛЕНИ СТУДЕНТСКИ СТИПЕНДИИ

На Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за учебната 2009-2010 година, на 32 студенти од овој Универзитет, свечено им беа доделени договорите за стипендии од фондациите „Атанас Близнаков“ и „Петар Стаматоф“.

-Денес е ден кога со посебен питет и почит треба да ги споменеме оние заслужни, благородни личности кои на несебичен и примерен начин ја изразија својата приврзаност кон татковината и кон Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Тоа се основачите на фондациите Атанас Близнаков и „Петар Стаматоф“, истакна проф. д-р Велimir Стојковски, ректор на скопскиот Универзитет и претседател на фондациите „Близнаков“ и „Стаматоф“.

Со одлука на Управните одбори на двете фондации на седница одржана на 30. декември минатата година, беа доделени 15 стипендии од фондацијата „Атанас Близнаков“ и 16 стипендии од фондацијата „Петар Стаматоф“ за учебната 2009-2010 година. Висината на стипендијата изнесува 5.000,00 денари месечно, а се доделува за десет месеци во годината. Стипендиите ги добиваат студенти кои покажале особени резултати во студирањето.

ФОНДАЦИЈА „АТАНАС БЛИЗНАКОФ“

Фондот „Атанас Близнаков“ е формиран со Одлука на Универзитетскиот совет, на 18 април 1977 година, по желба на нашиот сонародник Атанас Близнаков. Тој веднаш по враќањето во Македонија од Гери, Индијана, САД, каде што живеел и работел повеќе од педесет години, изразувајќи ја својата приврзаност кон Македонија и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, својата макотрпна печалбарска остварена во далечна Америка, со посебно задоволство и готовност ја стави во функција на создавање материјални услови за студирање на нашите студенти.

Атанас Близнаков е роден на 15 декември 1901 година, во костурското село Д’мбени, а почина на 10 јули 1998 година во Скопје. На 19-годишна возраст тргнал по трновитите печалбарски стапки и го продолжил својот печалбарски и револуционерен живот далеку од својата родна земја, во Америка. Живејќи повеќе од половина век на тие простори, минувајќи ги

макотрпно печалбарските години, истовремено активно бил вклучен и учествувал во прогресивните движења и организации за остварување на идеалите на својот поробен македонски народ. Тој припаѓа на напредната и прогресивна генерација од првите иселеници на американскиот континент, кој, далеку од својата родна земја, сиот свој живот го посветил на слободата и напредокот на македонскиот народ.

По враќањето во Америка, од една посета на родниот крај, кај него се родила мислата и желбата дефинитивно да се досели во Македонија, опседнат од мислата да направи нешто со што ќе може да биде уште пополезн за татковината, за својот народ. Така дојде до иницијативата за основање фондација за талентирани студенти на Универзитетот во Скопје. Овој хуман гест, во 1977 година, со неговото завештание и тестамент, е изразен преку формирањето Фонд за стипендирање студенти - „Атанас Близнаков“. Овој чин, прв во историјата на нашиот Универзитет, има двојно значење. Првото, и основното, е содржано во самата намена на Фондот, во мотивот и желбата на Атанас Близнаков да го стимулира она што за секој народ е најдрагоцен и најпотребно - знаењето. Второто значење на овој чин произлегува од фактот што со него се создава една традиција во нашиот образовен и културен живот, традиција со која на недвосмислен начин се манифестира приврзаността и љубовта на нашите сонародници кон својата земја. Првите стипендии од Фондот се доделени во годината на неговото формирање, а од тогаш до денес, чест да бидат корисници на стипендии имаа двесте шеесет и шест студенти од поголем број факултети.

ФОНДАЦИЈА „ПЕТАР СТАМАТОФ“

По желба на нашиот сонародник Петар Стаматов од Илиноис, САД, со Одлука на Универзитетскиот совет, на 1 април 1988 година, е формиран Фондот „Петар Стаматоф“ за стипендирање студенти кои покажуваат особени резултати во студиите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Петар Стаматов е роден пред повеќе од сто години во Смилево, а почина во

1995 година во Илиноис, САД, каде што живеел и работел повеќе од половина век. Печалбарскиот живот далеку од родниот крај, во Америка, го започнал на 18-годишна возраст. Живејќи до крајот на својот живот на тие простори, Стаматов бил активно вклучен во прогресивните движења на Македонците во прекуокеанска Америка.

Од формирањето на Фондот „Петар Стаматоф“ до денес, корисници на стипендии од овој Фонд се двесте шеесет и шестт студенти од голем број факултети од сите научни области, кои покажуваат врвни резултати во студирањето, и од нив досега дипломирале над сто стипендисти.

„Атанас Близнаков“

Ирина Белчовска, Симона Богдановска и Зорица Џонева од Економскиот факултет, Марјан Ицоски, Марија Савиќ, Александра Илиевска и Јована Стојановска од Правниот факултет „Јустинијан Први“, Ленка Калпачка од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Мира Димитровска од Филозовски факултет, Снежана Пиперкоска, Виолета Мојсовска и Анета Стојановска од Медицинскиот факултет, Билјана Јанеска од фармацевтски факултет, Анастасија Јакимовска од Факултетот за ветеринарна медицина, Филип Митровски од Факултетот за електротехника и Информациски технологии и Златко Арсовски од Факултетот за физичка култура.

„Петар Стаматоф“

Моника Настовска, Стефан Денковски и Иван Гиноски од Економскиот факултет, Златко Кујунџиски, Илина Глигоровска, Елена Глигоровска и Ана Алибегова од Правниот факултет „Јустинијан Први“, Александра Лозаноска, Марија Јакимовска, Магдалена Иванова и Дафинка Петроска од Медицинскиот факултет, Крсте Танушевски од Стоматолошкиот факултет, Биљана Стојановска и Розита Ѓорѓиевска од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Милена Николова од Фармацевтскиот факултет и Марија Шишовска од Машинскиот факултет.

Образование

Управен одбор на фондациите „Атанас Близнаков“ и „Петар Стаматов“

ЗБРАТИМУВАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ НОВАЦИ, ПУСТЕЦ, БОРОВАН И КУФАЛИЈА

БАЛКАНОТ ЗНАЕ ДА СЕ ГЛОБ

Во заедничкиот проект насловен „Развој на збратимување“ поддржан од ЕУ се збратимија општините Новаци, Пустец, Борован и Куфалија од четирите држави Македонија, Албанија, Бугарија и Грција. Целта на проектот е да се покаже на Европа дека Балканот знае да се глобализира, и дека се има добра воља. Овој проект во кој како лидер во регионот и носител се јавува Општина Новаци од Република Македонија, е уште еден мудар потег на градоначалниците за развој во регионот, за малирањето на проблемите и приоритетите на локално ниво.

Збратимувањето започна со работилници и низа активности во тридневното дружење и ефективна работа, на кое му претходеа неколку неделна работа и подготвување. Настапот се одржа во Кристал Палас во Прилеп. Се спроведоа- обука за однос со јавноста и работата на јавната

администрација преку спроведување на политики на ЕУ. Се полемизираше и дебатираше на темата за односи со јавноста и работата на јавната ад-

турата ни е слаба точка, како и намалувањето на невработеноста. Честа е моја што ние ја имаме можноста да бидеме носители на овој проект, а бенефитот и користа од

Развој на збратимувањето ќе ги оправда нашата работа, соработка и времето кое доаѓа. Благодарен сум на ЕУ што ја увиде нашата иницијатива и ни овозможи да го спроведеме овој проект. - изјави пред присутните Градоначалникот Лазар Котовски од Општина Новаци, Македонија. - Изненаден сум и навистина ме радува што ние ќе бидеме во позиција да помогнеме во регионот. Драго ми е и чест што сум дел од еден

проект кој е пример за Европа дека и ние од руралните општини можеме да понесеме порака за сите останати општини во регионот. Иако Борован е во ЕУ, не е лесно, процесот бара големо ангажирање и знаење, не изостануваат проблемите и кај нас, сеуште имаме многу нерешени развојни проекти од инфраструктура, човечки ресурси, социјала. Но, заедно ќе ги пронаоѓаме решенијата, - изјави Градоначалникот на Борован, Бугарија, Петар Цветковски.

- Ја користам оваа можност да го поздравам проектот и да упатам благодарност што општина Куфалија е дел од се ова. Тука сме да соработуваме на сите полиња, подгответви да ги пренесеме истакнувањата и да помогнеме со се што е можно да се развиваат општините од регионот, а особено нашите општини партнери од проектот Новаци и Пустец. Нашата општина исто се соочуваше со тешкотии но, овој начин може да покаже дека процесот на Европеизација е полесен кога се соработува на сите нивоа. Ја поздравувам иницијативата на збратимува-

министрација преку спроведување на политики на ЕУ..

-Исклучително ми е драго што се собравме сите заедно да ги произнесеме нашите развојни интереси и со заедничка стратегија да придонесеме во решавање на заеднички проблеми. Јас ја гледам Општина Новаци како рурална општина но, по европски стандарди, а за да се исполни мојата визија и визијата на граѓаните од Општина

Новаци потребна е токму ваква соработка, во која поискусниот ќе го покажува текот, а оној кој треба да го постигне степенот на развој ќе презема искуства и ќе се развива. Потешкотии во развојот имаме, тоа е јасно. Инфраструк-

АЛИЗИРА

вањето. И посакувам плодна работа, - рече пред новинарите Димитрос Белидис од Општина Куфалија, Грција. - Општина Пустец е неразвиена Општина но со неверојатно голем капацитет од природни ресурси. Сметам дека проектот е од огромно значење и директно придонесува за развој на Пустец. Многу е важен фактот што токму овде ќе произлезат решенија и насоки кои за нас се од голема помош. Со нетрпение го очекуваме настанот во Албанија. Кај нас се отворени многу прашања, од инфраструктура, до сиромаштија и невработеност. Прокетот ни е потребен и се остварува во вистинскиот момент за нашата Општина. Пустец е Општина која сака да соработува и кај нас вратите за соработка се отворени. - изјави Градоначалникот на Општина Пустец - Едмонд Темелко.

Овој проект уште еднаш ја оправдува инволвираноста на жените во сите сфери на живеењето. И овој пат во оваа успешна приказна менаџерот е жена. Клаудија Лутовска е менаџер на проектот и целосно го координира проектот со високо професионалниот тим составен од професори, раководители на одделенија, соработници и волонтери од општините.

- Искуството кое го имам во последната година соработувајќи со Општина Новаци и анализата на проблемите со кои се сочувват руралните општини ја иницираше оваа соработка. Европската Унија ни ја даде можноста да покажеме дека глобалното решавање на проблемите е најдобар начин да се олесни интегрирањето и исполнувањето на условите, кои се во суштина развоен процес и подобрување на квалитетот на условите за функционирање и живеење. Искрено ми е многу драго што сите општини партнери имаат огромна енергија и добра воља да се успее и да се соработува.

Градоначалниците својот дипломатски дел го исполниле уште пред две години со потпишување на договори за соработка и со збрратимување. Она што следува се уште многу активности, но, како еден посебен сегмент би ја посочила целта да се изготви повељба за збрратимување и прирачник за рурален развој. Деновиве ќе биде поставена и интернет страница на која сите активности ќе бидат достапни до јавноста.

ВО НОВ ЈУЖЕН ВЕЛС ТРПОСКИ ДОБИТНИК НА ДРЖАВНА НАГРАДА

Премиерот на Нов Јужен Велс, Кристина Кинили, за време на Неделата на сениорите, на најзаслужените грѓани од оваа Држава им додели посебни награди за општествени и хуманитарни работи. На нашиот долгогодишен активист, писателот Иван Трпоски, му се додели наградата за Извонредно дело во категоријата Општествена-доброволна работа.

По повод доделувањето на овие награди, на 21 март под покровителство на премиерот Кинили, се организира посебен прием во познатиот Сиднејски театар за рецитал, каде зедоа учество повеќе од 500 посетители. На приемот, од името на премиерот, наградата на Трпоски му ја врачи Министерот за услуга на постарите графани Госп. Пол Линч, кој нагласи дека Трпоски повеќе од 31 година доброволно и неуморно работи во македонската заедница во полето на литературата, архиварската и библиотекарската дејност.

Иван Трпоски е познат општественик во Сиднеј кој повеќе од три децении активно е вклучен во повеќе македонски организации каде несебично го дава своето време за доброто на Македонците во Сиднеј и пошироко. Покрај неговата активност во Литературното друштво „Григор Прличев“ Трпоски исто така членува и во Друштвото на писателите на Македонија, Друштвото на новинарите на Македонија и во Светскиот поетски конгрес.

во повеќе македонски организации меѓу кои и во Македонскиот просветно-школскиот одбор за НЈВ, одборот за организирање Денови на македонската култура и Охридско-Струшката асоцијација за која активност добил и награда за културни врски од градоначалникот на Охрид во 2008 година. Покрај овие награди на Трпоски му се имаат доделено повеќе признанија и награди меѓу кои и „Златно сонце“ за литература и култура, „Иселеничка грамота“ за поетска книга на годината, како и со посебни признанија од националниот Совет на Австралија и Комисијата за етнички работи, а за националниот ден на Австралија градоначалникот од општината Кантебери го назначи како заслужен граѓанин на годината за 2010 год.

Инаку Иван Трпоски се вбројува како еден од најиздаваните македонски писатели во дијаспората. Тој е автор на десет книги поезија и четири книги со патописи и записи. Покрај членувањето во Литературното друштво „Григор Прличев“ Трпоски исто така членува и во Друштвото на писателите на Македонија, Друштвото на новинарите на Македонија и во Светскиот поетски конгрес.

Иван Трпоски со министерот Пол Линч, сопругата Нада и Душан Ристевски

Кире Кленковски, претседател на Македонскиот сојуз во Шведска

МЛАДИТЕ МОШНЕ ТЕШКО СЕ ВКЛУЧУВААТ

Господине Кленковски, каква е вашата отценка околу активностите кои беа спроведени во рамките на Македонскиот сојуз во Шведска во текот на годината што измина? Каков вид активности најмногу го привлекуваат вниманието на членството во друштвата и клубовите и какви проблеми најмногу се присутни во рамките на организираното живеење на македонската заедница на овие простори?

**“За жал,
многумина од
младите не можеа
да се приспособат
на работењето
во друштвата.
Нивнот начин на
размислување и
желбата за работење
не се поклопуваат со
начинот на работење
и сфаќањата на
постарите**

Од програмата која сите заеднички ја усвоивме на состанокот на Советот во февруари 2009 година, за жал, добар дел не можевме да реализираме поради неодговорност и nonашалантен однос на членството, т.е. на одговорните лица кои го претставуваат членството.

Јас лично не сум задоволен со работењето на одделни личности во составот на Претседателството на МС бидејќи и не дадоа труд и време за активно да учествуваат во реализацијата на планираните задачи. Инаку, се чини не е тешко да се набројат активностите кои го привлекоа вниманието на поширокото членство во друштвата и клубовите, а тоа се: Денот на македонската поезија, деловните семинари во Гетеборг и

Ивица Челиковиќ
Гетеборг

одбележи два значајни јубилеја - 20-годишнината на поетската манифестија и 30-годишнината на Македонскиот фолклорен фестивал. Какво е значењето на овие јубилеи за иднината на дејноста што веке неколку десетии се одвива во рамките на Сојузот на македонските друштва и клубови во Шведска?

Искрено речено, многу ме радува дека и покрај намалениот обем на активностите и лошата економија за финансирање на дејноста има поединци кои даваат се од себе за да го сочуват тоа што тие самите или нивните претходници го создале од почетоците на доаѓањето на Македонците во Шведска, поточно речено од крајот на шеесетите години на минатиот век. За поздравување е фактот дека одделни друштва и понатаму активно работат, но таквите не се многу на број. Ме загрижува иднината на МС. Бев присутен на свеченоста по повод одбележувањето на 40-годишнината на нашето најстаро друштво, КСД „Македонија“ во Малме. Во своето обраќање, претседателот на ова друштво, Борче Андовски, како и со прикажување на филм и изложба, не потсетија на минатото, на остварените резултати и постигнатите успеси на културно и спортско поле и на другите убави спомени и сеќавања од работењето на оваа асоцијација на македонските доселеници на подрачјето на Малме и околната. Мое мислење е дека ваквите јубули сепак немаат некакво посебно значење за иднината и учеството во дејноста во рамките на МС. Мнозинството од нашите помлади членови се асимилирани во шведското општество и мошне тешко се успева во напорите за нивно вклучување во активностите на друштвата и на Сојузот во целина.

Хелсингборг „Откријте ги можностите“, посетата на македонскиот министер за надворешни работи Антонио Милошоски во Гетеборг, групното патување за Стокхолм по повод празникот 8 Септември, Ден на независноста на Македонија.

За проблемите не би сакал да зборувам детално, само повторно би го изразил моето нездоволство и би рекол дека за намалување на обемот на активностите по друштвата и клубовите и индиректно на сојузно ниво, вината во добар дел е кај управните одбори. Имаат прифатено да работат со утврдените задачи и активности, но, за жал, им недостасува знаење и компетенција на каков начин се раководи со едно друштво, како да се стимулираат членовите и како се планираат и организираат активностите. Како резултат на сето ова се јавува групирање на членството, семејни проблеми и некаков вид љубомора, кои негативно се одразуваат на работењето во друштвата. Навремено информирање и почеста комуникација со членството се два важни фактори за постигнување резултат при спроведувањето на планираните активности.

Годинава најстарото македонско друштво во Шведска, „Македонија“ во Малме, го одбележа својот 40-годишен јубилеј. Во 2010 година своето четиридецениско постоење ќе го одбележат уште две големи македонски друштва, „Гоце Делчев“ во Гетеборг и „Пелистер“ во Трелеборг. Исто така и Македонскиот сојуз ќе

Вие имате големо и долгогодишно искуство како претседател на Македонскиот сојуз. Што е тоа, според ваше мислење, ги оддалечува младите од активностите во друштвата и клубовите?

Кога ги споменуваме младите, можам да речам дека тие биле и ќе бидат мои најсакани и најожелени соработници. Во текот на мојата 12-годишна одговор-

ВО ДЕЈНОСТА НА ДРУШТВОТО И СОУЗОТ

ност на функцијата претседател на МС, младите постојано добиваат приоритет. За жал, многумина од нив не може да се приспособат на работењето во друштвата, бидејќи нивнот начин на размислување и желбата за работење не се поклопуваат

Кога станува збор за Женскиот актив, јас сум еден од оние што се труделе во неколку наврати да ги собереме жените, да ги организираме и по потреба да ја реорганизираме нивната работа како ак-

ледниве години. Замислата и желбата за постигнување поголеми успеси е навистина присутна, но едновремено е присутен и недостиг од компетенција. Сепак, морам да ги пофалам жените за успешните резултати на локален план во друштвата, бидејќи без ангажирањето на жените некои друштва досега би биле згаснати. Се надевам дека во 2010 ќе имаме поголеми успеси на овој план.

На крајот, што ќе им порачате на нашите друштва и клубови? Сведоци сме дека нашата татковина, Република Македонија, води интезивна дипломатска битка на меѓународен план за одбрана на својот идентитет, на своето вековно име. Во колквaa мера и ние Македонците во Шведска можеме да продолжиме да го даваме својот придонес за афирмација на македонскиот културен и јазичен идентитет на овие простори?

Сите треба да сме горди како Македонци на нашето име. Се надевам дека секој еден од нас и во иднина ќе остане во својата душа и дух како Македонец. Да не дозволиме да ни го променат идентитетот, независно како ќе заврши борбата и до какво решение ќе дојдат политичарите околу името.

Но, за жал, морам да речам дека не сум нарочно голем оптимист кога станува збор за нашите друштва и клубови во Шведска. Од 12-те друштва што денес се членови на МС, верувам дека половината, ако не и повеќе, ќе исчезнат во наредните 5-10 години. Затоа се обратам до сите управни одбори во друштвата и клубовите сериозно да се ангажираат во борбата за опстојување на нашето организирано живеење. Повторно да се започне со организирани средби и изучување на македонскиот јазик, значи, да се работи пред се со најмладите но и со сите други заинтересирани, да се реактивираат фолклорните секции и за јуниори и за сениори, да се направат напори за организирање на пензионерски секции. Женските активи да продолжат со своите активности бидејќи даваат значаен придонес за афирмација на македонскиот културен идентитет на овие простори. Тие се главни столбови во друштвата, околу нив се собираат и мажите и децата.

со начинот на работење и сфаќањата на постарите. Постојано беа изложувани на критики дека се млади и неискусни. Колку повеќе времето минуваше толку тие повеќе се оддалечуваа од нас и се асимилираа во шведското општество каде што беа прифаќани на пољубезен начин и каде што им се овозможува поголема самостојност во работењето.

Каква е ситуацијата кога станува збор за ангажманот на Женскиот актив при Сојузот?

тив на сојузно ниво. Во некои друштва жените се мошне активни. Нашата цел пред се беше зголемување на членската база на ЖА. Но, мошне тешко оди со формирањето на активи на жени во оние друштва каде што такви активи не постојат. Токму затоа, за жал, немавме поголеми успеси во зголемувањето на членството на ЖА при Сојузот. А и резултатите од работењето на ЖА не се задоволително ниво. Иако инсистирај на некои новини во работењето, ништо специјално ново не се случило во пос-

Osjekim

Н.Е. Филип Рикер положи цвеке по повод 67 години од холокаустот

Априлијада во Скопје 2010

Воскресна литургија во соборниот храм на МПЦ

Поглаварот на МПЦ во храмот Св. Петка - Црниче

Доделена наградата „Роман на годината“ за 2009 на Томислав Османли
за романот „Дваесет и првиот“

Универзитет Св. Кирил и Методиј – добитници на стипендите Близнакоф и Стаматоф

Донација за Клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување

Ќ со спасувачот Сами Нуредини

Одбележан меѓународниот ден на здравјето

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ, НАВИСТИНА ВОСКРЕСЕ!

Министерот Коњановски им го честита Велигден на војниците во Авганистан

ГРАНДИОЗЕН УСПЕХ НА ПРЕМИЕРНАТА ИЗВЕДБА ВО СИДНЕЈ

Автасијора

Документарец „Името е име“ во режија на Сигурјон Ејнарсон и во продукција на Џејсон Мико направи сензација во мафесниот Државен театар во Сиднеј. Во театарот исполнет до последно место, со 1900 седишта, посетителите имаат можност да се соочат со вистината со која македонската нација се соочува за последните осумнаесет години, изложена на притисоци, напаѓања, малтретирање и закани поради тоа што сме, што сме биле и што сакаме да бидеме – МАКЕДОНЦИ. На премиерата присуствуваше и амбасадорот на Република Македонија во Австралија, неговата екселенција г-дин Пере Стојановски. Прикажувањето на „Името е име“ се организира од With Macedonia Foundation со промоторот Зоран Лозевски, а како најголеми покровители се јавуваат Bilton Energy Electrical Contractors и Македонската православна општина од Сиднеј.

Филмот, преку патувањето и разговорот на Сигурјон Ејнарсон со Македонците од Република Македонија, без разлика на нивното образование и статус, ни ја приближи неизмерната љубов што Македонецот ја има за својата земја, за своето исконско име кое по никоја цена не сака да го менува. Тој дух преовладуваше преку целата вечер како и гневот кон угнетувачите и уценувачите (Грција со соседните држави преку Европската унија) кои не избираат начини и методи да ја уништуваат генезата на македонската нација. Филмот со себе донесе надеж и мотивација дека ние Македонците каде и да се наоѓаме треба да се бориме и да им докажуваме на другите дека

Душан Ристевски

име не даваме и име не менуваме, да се бориме да го искинеме тој заложнички обрач кој ја задушува македонската нација.

После прикажувањето на филмот, со овација и благодарност кон Ејнарсон и Мико, се поведе дебата и присутните имаа

можност да се запознаат со позадината на целиот проект како и љубовта и почитта што овие двајца уметници ја имаат кон Македонија. Тие, потполно разбирајќи ја болката низ која ние Македонците поминувавме, сакаа да контрибутираат кон расветлување на вистината и да поведат еден процес на информирање и просвесување на светот. Тие поттикнаа, ние Македонците каде и да се наоѓаме преку демократските институции и индивидуалните контакти со политичарите, да се вклучиме во расветлувањето на вистината за подобар просперитет на нашата држава. Дебатата ја водеше Петра Златевска и Зоран Лозевски.

Секако промовирањето на овој документарец не остана незабележан и без реакција од грчката заедница. Некои грчки организации неизбрајќи уценувачки зборови, насиленчки бараа да не се прикажува филмот.

ВО АВСТРАЛИЈА ПАРЛАМЕНТАРЕЦ СИМПКИНС СТАНА ПОЧЕСЕН ЧЛЕН НА МАКЕДОНСКАТА ОПШТИНА ВО ПЕРТ

За животен придонес кон развојот и унапредувањето на билиateralните односи меѓу Австралија и Македонија, на пратеникот во федералниот парламент, Лук Симпкинс, му е доделено почесно членство во македонската општина во Перт. На свеченоста која се одржа во најстарата македонска општина во Западна Австралија, присуствуваа и амбасадорот на Република Македонија во Австралија, Пере Стојановски, како и почесниот македонски конзулат Зоран Ѓосески.

Почесното членство на пратеникот Симпкинс со задоволство му го честиташе и претставници од македонските организации од Перт. Значајно место во оваа голема манифестија имаше младинската секција која активно

беше вклучена во организацијата. На парламентарецот Лук Симпкинс почесното членство му го врачи претседателот на Македонската општина на Западна Австралија, Сотир Новачков. Додека пак за големиот придонес на г-дин Симпкинс и

неговото дело говореше Крис Ангелков. Во својот поздравен говор г-дин Симпкинс, кој е заменик - претседател и еден од основачите на Парламентарната комисија за приятелство и соработка со Република Македонија во австралискиот парламент, се заблагодари на, како што истакна, престижното признание и вети дека ќе се заложи за натамошно интензивирање на односите меѓу парламентите на Австралија и Македонија. Пратеникот Симпкинс на неколку наврати во парламентот на Австралија побара владата да прекине со употребата на навредливот термин „бивша југословенска“ и одржува добри односи со македонската заедница во Австралија.

СЕ ОДРЖА ФОРУМОТ НА МАКЕДОНСКИОТ СОВЕТ ОД ВИКТОРИЈА

Во организација на Советот на Македонската заедница од Викторија во Sheldon Resepshtion се одржа годинесниот форум. На овој работен собир присуствуваа околу стотина влијателни раководители на организации, гости и пријатели на македонската заедница од Мелбурн и Викторија. Поздравна реч одржала Горан Торбаков претседател на Македонскиот совет, Хери Џенкинс спикер на Австралискиот парламент, Ендо Ананиевски претседател на Македонската младинска студенска организација, Мето Колоски претседател на Македонската Обединета Дијаспора и др.

На forumот, беа прочитани и поздравни писма од претседателот на Република Македонија Ѓорѓе Иванов, министерот за надворешни работи Антонио Милошовски, македонскиот амбасадор од Камбера Пере Стојановски како и од македонската организација за човекови права. Македонската православна црква на forumот ја прет-

ставуваа отец Тоне Гулев и монахот Гаврил. За работа во поодделни области, гостите беа поделени на четири групи каде се расправаше за следните теми: образование, религија и млади, социјална заштита и емиграција, социјално интегрирање и македонски бизниси, спорт и култура.

Мошне корисни беа предлогите во работата на групите, при што стана збор, поединци и претставници на Македонскиот совет да работат на следните заеднички стратегии: како да се усвршат условите за да се подобри квалитетот, работата на македонските

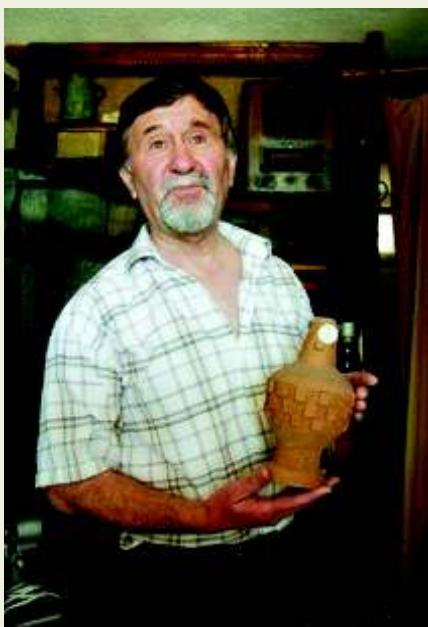
друштва и организацији; размена на македонски студенти; изградба на старски дом; обединување на групите и организациите; инволвирање на младите во планирање на иднината; подобрување на стадионите каде настапуваат македонски екипи, односот на младите кон релација - соработка меѓу себе; форсирање на македонски естрадни уметници како амбасадори на македонската култура пред австралиската јавност; посериозен пристап на црковните проблеми во редовите на Македонската православна црква во Австралија и други позитивни предлози кои ќе и користат на македонската заедница во Мелбурн и пошироко. Forumот организиран за прв пат година од страна на Македонскиот совет за Викторија се покажа многу корисен и од присутните беше потенцирано дека вакви работни средби е добро да се одржуваат повеќе пати во текот на годината за да се постигне бараниот ефект.

Посетавка во најмалиот етнолошки музеј

ТРАДИЦИЈА И БОГАТСТВО

Етнолошкиот музеј на дипл. арх. Симеон Златев – Моне е создаден како резултат на неговата долгогодишна самопрекорна работа, со вложување на материјални средства, но со голема љубов кон традицијата и фол-клорот.

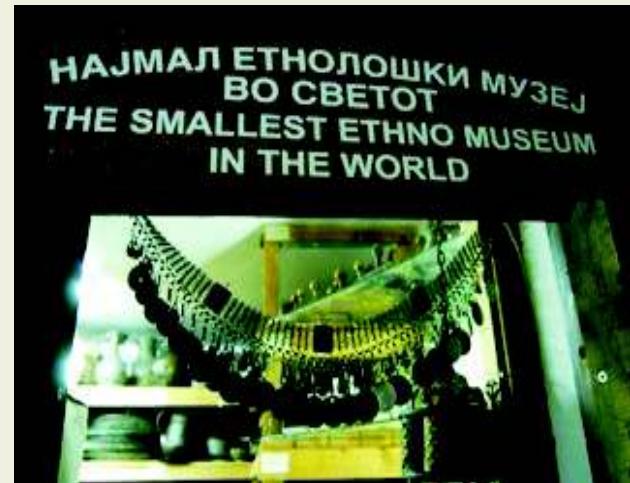
Благодарејќи на неговата упорност е сочуван драгоцен материјал своевремено заштитен кој потекнува од сите делови на нашата држава, а поединечно има импортирани предмети од странство. Од големиот фондус со кој располага е селектирана граѓа од 1.150 предмети, збирка која е сместена во мали просторни услови од 7,20 метри квадратни, но се разбира функционални.

Предметите претежно се од крајот на 19. век и првата деценија на 20. век, а поединечни предмети и од многу порано. Основната идејна замисла на концепцијата не е да покаже се што поседува сопственикот и предметите да бидат средени како во некоја стоковна куќа туку да го прикаже народниот живот во минатото на луѓето од овие простори без разлика на нивната верска и етничка припадност. Овде етнологијата е главна нишка водителка, а останатите предмети само го наполнуваат етнолошкиот приказ.

Посебно внимание е посветено во правилниот и континуиран тек на разгледувањето на изложбата, односно на наједноставен начин една сериозна материја да му се претстави на гледачот. Изложбата е свевидна публикација за едно минато време и ефикасно средство за информирање на јавноста.

Материјалот во зависност од изработката и неговата намена е распределен во групи кои се логично поврзани така

“Етнолошкиот музеј на дипл. арх. Симеон Златев - Моне е создаден како резултат на неговата долгогодишна самопрекорна работа, собирајќи 1.150 предмети, збирка која е сместена во мали просторни услови од 7,20 метри квадратни

мети за чување на пари, накит и други скапоцености. Понатаму, прикажани се археолошки предмети како: монети, фибули, прстени, апликации, алатки, орудија, оружје и други кои се најдени површински случајно на повеќе локалитети и потекнуваат од раната антика, па се до доцниот среден век.

Во продолжение е прикажан женски и машки накит и украсување како: пафти, скlopци, брошеви, прстени, тепелаци, крстови, обетки, висулки, часовници, ордени и медали. Најпосле во овој дел се презентирани предмети од порцелан и стакола и разни штембили и печати.

Обработката на металот како бакарот, месингот и цинкот е изложена во посебна целина како производи од казанџискиот занает кој бил многу развиен во нашата држава. Предметите кои се изложени како гумови, тепсии, ибрици, грница, котлиња, синии, послужавници, гезвиња, тасови, саани, маслариња, вазни, леѓени, казани и други се одлику-

да претставуваат една интегрална целина. Изложбата е оформена да му овозможи на гледачот веднаш по првиот впечаток да ја почувствува и разбере основната тема и значење со јасна прегледност и увид на предметите.

Во почетокот на разгледувањето гледачот има можност да се запознае со стари книги и прибор за пишување кој се употребувал во минатото, со монети и банкноти кои биле во оптек кај нас и во соседните земји и со пред-

ваат со совершенство на изработката и со техничка изведба на украсување. Најчесто е применувано рељефно исчукување на металот со геометриски и растителни орнаменти.

Од ентериерот во градската куќа изложени се мангали - тагари кои служеле како носачи на жар за затоплување на просторите, потоа ковчези за чување облека, сидни часовници, грамофони и огледала. Посебен дел заземаат фотографиските апарати, опрема и фотографии кои се документи преку кои може да се согледа начинот на облекување, економскиот и историскиот развој и стилот на животот во минатото. Понатаму се прикажани алатки, орудија од разни занаети, а посебно е изложен „мев“ од ковачкиот занает, коњска опрема и делови од порти.

Направите за мерење - мерници како: шиници во разна големина за мерење на жито, кантари и терезии се изложени во една целина. Предметите кои служеле за подготвока на материјалот за ткаење кој е долг и сложен процес се прикажани во посебна група. Покрај неколку видови гребени со кои волната по стрижењето и перењето е гребена, изложени се кадели со вртена, фурки за предење, витлови, чекри за намотување на префата, неколку машини за шиење на текстилот и пегли на жар.

Народните носии се претставени со комплети на женски носии од Долни Полог како и делови од носии како чорапи и ткаенини. Сите се одликуваат со извонредни изведби и украсување со растителна и геометриска орнаментика. Најчесто како мотив преовладуваат: ромбови, крстиња, гранчиња како и соларни симболи.

Огништето во просторија „куќа“ е прикажано со голем број предмети. Најпрво се изложени повеќе видови вериги - синцири од железо ковачка изработка кои се врзувале на „черенот“ или за некоја греда од куќата и служеле за обесување котле или бум за затоплување на вода или пак за варење храна. Околу огништето се наоѓале црепните за печење леб кои се изработуваат без употреба на грнчарско колце и не се печат. Тие се потпираат на „демир-оџак“ кој е из-

работен од железо од подебела прачка и на едниот крај плочесто завршува како место за „светале“ и е со конусна форма од лим во кое се става петролеј и фитил кој служи за осветлување. Вториот крај на демир оџакот рељефно завршува со претстава на змиска или коњска глава – елементи кои поседуваат апотропејска моќ за заштита на домот од лоши духови.

Покрај огништето редовно има меша за размешување на жарот, вршник за печење леб и „пиростија“ која е железна потпора во триаголна форма која служи за ставање на садовите при приготвување на храната како: тави, котлиња, тенцериња и др.

Во куќата се наоѓало „текме“ изработено од дрво кое служи за месење леб, потоа сито, тарун за размесување на тестото, црпалка за брашно, џедилки и др.

Во посебна целина се претставени предмети кои биле наменети за осветлување: борина, светалиња, ламби, фенери, свеќици ид р.

Предметите за религиозна наимена како чаши, чинии, кандила, кадилници заземаат посебно место во пост-авката.

Исто така приборот и алат за дробење и пушење тутун како направата аван за дробење на листовите од

тутулот, лулиња, чибуци, цигарлаци, кутии за тутун, запалки, огнила и др.

Грнчарството како дел од нашата материјална култура е претставено со најубави примероци од грнчарските работилници од сите делови на нашата држава. Грнчарските производи и украсната керамика се изработени на грнчарско колце. Тие се одликуваат со племенити форми убаво гледосани и потсетуваат на метални предмети.

Обработката на дрвото зазема значајно место во колекцијата и преку овие предмети може да се следи развојот на народната уметност и традиција. Претставени се плетени кошници, без употреба на ниту еден метален дел, рачно изработени длабоки чаши, чупани, плитки чинии, каленици, букли, буренца во различна големина, а посебно плени рачно изработени сад за месење леб.

Овчарството како стопанска гранка е претставено со: кожена овчарска торба (јанчик), тагарче, разни овчарски стапови, ножици за стрижење на овци, жигови за жигосување, садови - кобли за молзење на млеко, бутини за матење на млеко и други предмети.

За мелење на кафе и зрнести производи претставени се главно индустриски производи, а покарактеристична е една воденица за мелење на покрупно брашно „пребој – бунгур“. За толчење пипер се претставени повеќе типови авани, дебици и толчници од дрво и метал.

Оваа поставка е голем придонес за културното претставување на етнолошкото наследство на овие простори. На господинот Моне му пожелувам во иднина со целосна поддршка на пошироката заедница да ја збогатува својата колекција и да му ја претстави на поширокиот аудиторијум за негова лична духована катаиза при средбата со овие предмети создадени од раката на човечкиот гениј.

МАКЕДОНСКИ НАРОДНИ ПРЕДАНИЈА

ЛЕГЕНДИ ЗА СВЕТИ МЕСТА И

д-р Танес Вражиновски

Преданијата за места заземаат основно место во целокупниот фонд на македонските преданија. Според содржинската суштина на топонимските преданија и врз основа на објектот што послужил за создавање на преданија, нив можеме да ги групираме во неколку групи: 1. Преданија за населени места (градови, села и др.); 2. Преданија за тврдини, кули; 3. Преданија за цркви, манастири, џамии, текиња; 4. Преданија за мостови; 5. Преданија за водни површини (езера, реки, извори); 6. Преданија за планини; 7. Преданија за камења; 8. Преданија за гробишта; 9. Преданија за кладенци и чешми; 10. Преданија за други места.

Како што наведовме во почетокот, на преданијата за места им е посветен посебен труд, така што тука ќе се задржиме само на некои основни карактеристични елементи.

01. Нашиот народ имињата на населените места, како и на другите места, ги барал надвор од митолошките претстави и легендарните јунаци, настојувајќи нив да ги именува со имињата на најобичните луѓе, кои на ваков или онаков начин извршиле некои јуначки чин, или кои први ги насетиле местата. Се разбира, дека тука има и исклучоци, но тие се толку ретки, што не влијаат врз нашата основна констатација.

02. Во преданијата за места наоѓаме интересни податоци за местоположбата на некои населени места, објаснети на карактеристичен начин за народното мислење и сфаќање на работите. На пример, во преданието за селото Раштани, народниот раскажувач, сакајќи да го лоцира местото на селото, ќе каже: „паѓа од кај што огрева сонцето во Битола, далеку околку дваесет декики.“

03. Народот верувал дека населените места, па и други места, на пример, езера имаат свое животно – стопан. И така,

селото Раштани имал стопан – смок, селото Роман – змии, Поповото Езеро на Пирин Планина – овен и сл.

04. Мошне често во македонските преданија го среќаваме мотивот на скаменувањето е очигледно во преданијата за змевови. Тоа доаѓа како израз на извршениот престап на некое лице, кое, според народот, морало да биде строго накажано, а исто така и на некоја клетва или зарекување, на пример, како што се гледа во преданието за Марко Крале кога го градел прилепското кале.

05. Верување во слободната иднина и дека богатството му припаѓа на народот е карактеристично за мотивот „пропаднати градби“. Пропаднатите градби: калиња, цркви, манастири кријат големи богатства, кои никој не е во состојба да ги изнесе од таму сè додека не се исполнат некои услови. Тогаш тие ќе им служат на целиот народ. Како еден од основните услови е отфрлањето на туѓото ропство. Во овие преданија се крие длабок оптимизам на нашиот народ во слободен живот, во отфрлање на ропството, дека тој е стопан на својата татковина и самиот треба да располага со своите блага.

06. Во некои преданија е одразена опасноста од поплава на градовите и полињата, на пример, постои опасност од излевање на Пелистерското Езеро. Со овој мотив поврзан е и мотивот затнување на разни извори од кои може да протече голема вода. На пример, Марко ја затнал стерната и го спасил Прилеп и Прилепско Поле.

07. Постојат и преданија во кои е регистрирана економската и националната положба на народот: прогонувањата и убиствата од страна на турскиот поробувач. Народот бегал од своите села, бајќи побездедни места за живеење, далеку од патиштата, високо во планините, далеку од турското око. Во нив ја откриваме историјата на месности, начините и причините за иселувањата од своите родни огништа, особеностите на битот и занимањата на месното население.

Во Зборников вклучивме и неколку преданија за натприродни суштества. Тоа се главно преданијата за змевови. На лицот на змевот во нашите преданија му е посветена посебна статија, така што тука само ќе нагласиме дека змевот е мошне популарен лик во македонските преданија. Содржински преданијата за него се развиваат на следниов начин: а) Змевот грабнува девојка и тоа обично се

случува на Велигден; б) ја носи во своето живеалиште, тоа е пештера и му станува негова жена; в) со неа тој има дете, секогаш машко; г) овчари ја откриваат жената и ја известуваат мајка ѝ за местото каде живее со змевот; д) мајка и ја посетува и ја наговара да дознае како може да се погуби змевот; е) змевот ја открива тайната на својата смрт и потоа со помошта на мајка си таа го погубува; ж) проколнување на змевот и скаменување на жена му, детето и мајката на жена му. Се разбира, и змевот се скаменува.

Змевот поседува својства на метаморфоза, создаден е да дејствува во корист на лубето, значи, да го чува нивниот имот од природни непогоди преку регулирање

на некои атмосферски појави. Во преданијата човекот му дал нему човечки црти, како што е способноста да зборува, да размислува и да работи. Влегува тој во брак со жена, создава со неа семејство, и притоа е добар сопруг. Се разликува од човекот со некои зооморфни и чудни надворешни облици, како што се златните крилја под мишките, опашката и неговата огромна сила. Овие особености на змевот одразени во преданијата се спротивни на оние што се јавуваат во приказните, каде што змевот му е спротивстан на човекот и тие меѓу себе водат тешки борби, значи, е претставник на светот непријателски одреден спрема човекот, таинствен и опасен.

Легендарни елементи има и во преданијата што се однесуваат на градењето

НАТПРИРОДНИ СУШТЕСТВА

на некои цркви или манастири. На пример такви се преданијата за градењето на манастирите во Св. Гора, потоа за настанувањето на манастирот Свети Јоаким Осоговски и др.

Фондот на преданијата знатно го збогатува целокупното македонско усно творештво. Тие се сврзани главно со историски настани што се случувале на тлото на нашата татковина, соодветно осмислувани и презентирани во согласност со народното гледање и сфаќање на работите. Колку тие на прв поглед да изгледаат наивни во објаснувањето на некои моменти или цели настани што станале предмет за создавање на предание, сепак, овие творби го одразуваат народниот мироглед од едно далечно време, оставајќи на таков начин еден спомен за многу подоцнежни поколенија, кои по нешто внесувале, изменувале или прилагодувале кон новата ситуација, кон новото време кое носело нови разбирања, нови сфаќања на поколенијата што доаѓале – сведоци на нови историски настани и историски личности кои оставиле траги во македонското усно творештво, а во конкретниот случај во македонските преданија.

Објаснувајќи ги преку преданијата разните природни појави, што го свртувале вниманието на народот со некои свои карактеристични особини и разни градби, дело начовечките раце, јасно се гледа дека народниот творец во својот живот низ векови се стремел да најде одговор на сите појави, што се однесуваат на неговата околина и да ги поврзе со разни историски личности или настани од општонароден или од локален карактер, или пак случајки од секојдневниот народен живот.

Според тоа, собирањето и проучувањето на македонските преданија и нивното објавување претставуваат важна задача на нашата фолклористика. Во овој период во кој се врши интензивно собирање на целокупното македонско усно творештво, посебен интерес претставува собирањето на македонските преданија од Егејскиот дел на Македонија, особено преданијата за места, каде што во процесот на насилен асимилација на Македонците, токму на прв удар се најдоа македонските словенски топоними, коишто беа заменети со грчки. Преданијата од овој дел на нашата татковина ќе останат како доказ за маке-

донскиот карактер на народот кој со векови живеел и живее и создавал на таа територија своја историја, своја култура, свој бит, кои влегуваат во ризницата на целокупната, неразделна македонска национална култура. Истото се однесува и на преданијата од другите делови на Македонија: Пиринска Македонија и оној дел што се наоѓа во Албанија.

ИСТОРИЈАТА НА МАКЕДОНИЈА

Си бил некој Новко од Дебар. Новко бил животописец, цртал светци на црквите. Новко еден ден тргнал од Дебар да ја бара историјата на Македонија. Тој дошол во еден манастир. Во манастирот имало владици, попој и калуери. Тој им рекол:

– Слушајте вие владици и попој, ќе ми кажете кaj се најдува историјата на Македонија?

Во манастирот имало некој стар поп. Попот му рекол:

– Добро, ќе ти кажиме. На филан место се најдува историјата на Македонија. На филан ден се отвара и се чита историјата. Три пати годишно се чита историјата.

Дошло време Новко да замини на пат во филан манастир. Новко патувал долго време. Стасал до филан манастир.

– Добар ден брака непознати. Али се најдува во ова место историјата на Македонија?

– Чичко, прочитај на ова табла.

Новко читал на таблата. Е видел македонската историја заведена под еди кој си број. Еден од лубето шо е пазел македонската историја го прашал Новка:

– Чичко, али најде македонската историја?

– Е најдов, внучко!

– Ела во визба!

Новко слегол во визбата. На Новка му рекле:

– Чичко, еве ја историјата на Македонија. Таа е пишана на заечка кожа со орлово перо. Ако сакаш да читаш имаш право да читаш само три дена и три ноќи и.

Новко купил три кила свеќи. Седнал во една собичка, запалил една свеќа, една запали, па друга, едноподруго за да не угасни пламенот. Новко три дена и три ноќи само читал. Не можел да се начита. Ко се вратил на лубето му раскажувал:

– А бре, брака, дневе е читав историјата на Македонија. Сум читал и сум плачен за Македонија. Син татко ќе отепа, татко

син ќе отепа. Така пишува во историјата. Кола ќе оди без воло и без коњи, оган во џебој лубето ќе носат. Нашата историја е далековидна. Едно старо царство ќе е гази земјата, ќе се меша времево. Само четири сили ќе знат шо ќе стани!

ЦАР АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ

Едно време цар Александар беше дете. Он имаше татко. Татко му беше стар, а цар Александар беше дете малечко. Дојде време персијскиот цар донесе којн у Македонија, сакаше да го продаде на цар Александар. Ко го донесе и му го занесе на татко му на цар Александар за да го купе. Ка му го занесе којнот, којнот бил многу плашлив. Никој не можел да го вјаа. Дојде време цар Александар како 12 годишно дете се качува на којнот и летнува. Сонцето иде за да зајде, а он оде спроти сонцето. Мајка му и татко му кога тргна тој, кога вјана којнот си рекоа дека детто загина. По време на вечерта детто си дојде со којнот и му вика на татко му:

– Татко – рече – фаќај којнот дека овој ќе биде мој.

Татко му го послуша Персијскиот цар му го оставил којнот и си отиде. Тогин Александар како дете немаше презето цар, татко му одговараше. Секоја вечер тој ќе легне да спие, се моле да умре тато му, за да презеде тој. И у кратко време татко му умире. Ка умре он беше дете 15–16 годишно. Ка умре презе он да расположи со војската. Персијскиот цар му прати на цар Александар, му вика: „Царје, ти честитам сега на теб, оти ти си цар на местото на татко ти и ти располагаш со твојот народ и затоа да станиш да дојдиш да те учам као да станиш цар.“

Цар Александар како дете му вика на персијскиот цар: „Ти не си вреден мен да ме учиш. Многу си далеку“.

Шо прави персијскиот цар? Му праќа тиниќиња од конзерви, клопотарки и му вика: „Со овие можиш да си играш по улицата“.

Цар Александар се замисли: „Ајде, ајде – вика – ќе дојде време јас да ти расправам“. Каде дојде у годините му праќа назад. Му вика: „Царе, ти шо ми праќаш кутијте и клопотарките за да се занимавам по улиците со децата, јас ќе дојдам со се војска да те видам теб, а не идам ти да ме учиш, не си поспособен да ме учиш!“ И царот си вика: „Да станам у години!“ Персијскиот цар се насмеја: „Ех, то детто, тоа мисле да ме бие мен. Добро!“

МАКЕДОНЦИТЕ ВО САД И КАНАДА

МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНЦИТЕ

Медиумите на Македонците во САД и Канада се од посебен интерес и имаат повеќекратно значење. Нивната историја и развоен пат се бурни и многу интересни. Тие имале посебна важност и играле огромна улога во информативната дејност на Македонците во новата средина. Развојниот пат на информативните гласила пред Втората светска војна се совпаѓа со развојниот пат на македонските доселеници во САД и Канада. Во основа тоа се совпаѓало со развојот на настаните на Балканот, а уште повеќе, зависело од текот на настаните околу Македонија. Најголемиот дел од доселениците би-ле принудени, од економски и политички причини, да го напуштат родното огниште, во потрага по мир, спокојство и материјална сигурност. Но и таму, ги следела бескрупулозната бугарска, грчка и српска пропаганда, предизвикувајќи заблуди, поделби и раздор во нивните редови. Тоа се гледа и на планот на информирањето, каде што токму поради недостиг на сопствен печат тие читале бугарски, српски, грчки, англиски и други информативни гласила.

Печатењето на весниците како гласила на Бугарите и Македонците во Америка било од причини што пред Втората светска војна, според американските закони, клубови, друштва и други облици на организирање и дејности можеле да основаат и да развиваат само оние националности кои биле конституирани како држави. За тогашната американска администрација многу поважно било тоа од која држава лутето доаѓаат, отколку на која националност и припаѓаат. За неа пресудни биле податоците во пасосите за националната припадност. Во тој контекст треба да се додаде и мошне голе-

Славе Николовски Катин

мата и крајно бескрупулозна грчка, српска, а особено бугарска пропаганда. Таа била мудро ширена, пришто не минувала без последици меѓу македонските доселеници, предизвикувајќи заблуди, поделби, раздор и други негативни последици меѓу Македонците на северноамериканскиот континент и пошироко. И денес се силни бугарската, грчката и српската пропаганда, но наидуваат поткрепа само од одреден број Македонци, кои, за жал се добри слуги, а лоши господари.

Медиумите на Македонците во САД и Канада пред Втората светска војна биле заеднички со бугарската емиграција, меѓу кои, биле и следните:

„БОРБА“ (1902)

Прво информативно гласило во САД што го третирало македонското прашање бил весникот „Борба“, кој започнал да излегува од јануари 1902 година. Тоа е прв весник на македонската и бугарската емиграција во Америка. До осмиот број бил орган на Македонско-одринското друштво, а потоа минал во рацете на Бугарите. Всушност, до осмиот број весникот „Борба“ го поставувал македонското

прашање, со основна теза за автономија на Македонија, додека по овој број преовладувале теми за Бугарија. Излегле 15 броја, од кои последниот датира од 15 октомври 1902 година.

„МАКЕДОНИЈА“ (1907-1910)

Првиот број на овој весник излегол на 7 декември 1907 година, а последниот во август 1910 година, во Гранит Сити, како орган на емиграцијата во Америка. Го издавало друштвото „Македонија“.

„НАРОДЕН ГЛАС“ (1907-1944)

Весникот „Народен глас“, како дневен весник, е еден од најголемите заеднички весници на македонската и бугарската емиграција во САД. До 1913 година, т.е. до шестата годишнина, излегувал еднаш, па двапати неделно, додека не станал дневник, издаван во Гранит Сити, а печатен во сопствената печатница.

„МАКЕДОНСКА ТРИБУНА“ (1927-)

Весникот „Македонска трибуна“ бил орган на Сојузот на македонските политички организации во САД и Канада и се појавил во Индијаноплис, кој во почетокот им служел на интересите на револуционерното движење на македонскиот народ, за потоа да засстане зад бугарската асимилаторска и денационализаторска политика во Македонија и во светот.

„Македонска трибуна“, како орган на МПО излегува континуирано од 10 февруари 1927 година еднаш месечно. Од почетокот до деведесетите години од минатиот век се печати само на бугарски јазик, а денес на англиски

јазик, со одреден број текстови на бугарски и одвреме-навреме има преземени текстови и на македонски јазик.

Ова гласило е со најдолг век на печатење во иселеништвото. Во своето 75-годишно пос-

Македонски
Canadian - Macedonian News
Newspaper for all Macedonians in Canada

Весници

ПРЕД ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА

тоење одиграло значајна улога во афирмирањето на целите и интересите на организацијата МПО и на бугарската пропаганда. И покрај тоа што весникот го носи атрибутот „македонски”, сепак е далеку од македонската вистина. Заради тоа, весникот го чита одредена категорија читатели и не е популарен меѓу македонските доселеници, кои дошле во САД и Канада по Втората светска војна.

„МАКЕДОНИЈА“ (1932)

Тоа било списание посветено на македонското движење за слобода и независност. Првиот број бил печатен во 1932 год., излегувало еднаш месечно на англиски јазик, а го издавал Централниот комитет на македонските политички организации во САД и Канада.

„МАКЕДОНСКИ БИЛТЕН“ (1930)

На 1 март 1930 година во САД се појавил „Македонски билтен“, од кој се отпечатени само три броја. Весникот бил орган на Иницијативниот комитет на организациите на ВМРО (о). „Македонски билтен“ имал за цел да ги информира доселениците и македонското прашање од гледна точка на ВМРО (о). Таквиот однос бил особено изразен воapelот до македонската емиграција, во

кој се апелирало тие да се борат против врховистите и се повикувале Македонците на бескомпромисна борба против братоубиците и нивните слуги.

„БАЛКАНСКО З(С)ДРУЖЕНИЕ“ (1931-1934)

По создавањето на Иницијативниот комитет на независните прогресивни групи, во април 1931 година се одржал Првиот конгрес на сите прогресивни македонски групи кои се обединиле во Македонски народен сојуз. Како резултат на будењето на македонската свест, на 1 јуни 1931 година се појавил весникот „Балканско з(с)дружение“, како орган на Македонскиот народен сојуз во Америка чие седиште било во Детроит (како продолжение на „Македонски билтен“), а излегувал до 1934 година.

„СОЗНАНИЕ“ (1932-1937)

Овој весник бил орган на бугарската секција на Комунистичката партија во САД, во која биле вклучени и македонските прогресивни доселеници. Се појавил на 15 декември 1932 година во Детроит, излегувајќи секој петок. Престанал да се печати на 29 октомври 1937 година, а на негово место почнал да излегува весникот „Народна волја“,

како гласило на прогресивните бугарски и македонски емигранти во САД и Канада.

„ТРУДОВА МАКЕДОНИЈА“ (1934-1937)

Еден од позначајните весници на Македонците во САД бил „Трудова Македонија“. Првиот број се појавил во Детроит во јули 1934 година како орган на МАНС и се печател до 30 октомври 1937 година. Мотото на весникот бил: „За правото на самоопределување на македонскиот народ, вклучувајќи го и правото да се оддели во самостојна политичка единица; за слободна Македонија на трудбениците!“

„НАРОДНА ВОЛЈА“ (1938-1944)

Првиот број на овој весник излегол во Детроит во 1938 година. Се печател еднаш неделно на кирилица, а голем број материјали се печатени во постојаните рубрики на англиски јазик. По консти-туирањето на Народна Република Македонија бројни текстови се печатени на македонски литературен јазик. Весникот „Народна волја“ излегувал како орган на МАНС се до 1944 година.

„НОВО ВРЕМЕ“ (1934-1944)

Со основањето на Македонско-канадскиот народен сојуз (МКНС) во Канада, во Торонто во 1934 год. почнал да излегува весникот „Ново време“, како негов орган. Содржината на овој весник била идентична со онаа на весникот „Народна волја“, како што биле идентични и целите и задачите на МАНС во САД со целите и задачите на МКНС во Канада.

MACEDONIANS IN USA AND CANADA

MACEDONIAN MEDIA BEFORE WORLD WAR II

Slave Nikolovski Katin

The media of the Macedonians in USA and Canada are of special interest and are of great significance. Their history and development are quite turbulent and very interesting. They were of special importance and played a huge role in the information activities of the Macedonians in their new environment. The development of the newspapers before the Second World War coincides with the development of the Macedonian immigrants in USA and Canada. Basically it overlapped with the development of events in the Balkans, but even more so, it depended on the development of events surrounding Macedonia.

Printing of the newspapers as papers of the Bulgarians and Macedonians in America was for the reason that prior to the Second World War, according to American laws, clubs, societies, and other forms of organization and activity could only be based on, and developed by those nationalities that were constituted as states. To the American administration at the time it was much more important what country the people came from rather than what nationality they belonged to. To them information in passports regarding national belonging was decisive. In this context we need add the large and extremely unscrupulous Greek, Serbian, and especially Bulgarian propaganda. It was very wisely spread not go-

the Bulgarians, which included the following:

BORBA (Battle) (1902)

The first newspaper in USA that treated the Macedonian issue was the "Borba" newspaper which began to be published in January 1902. This was the first newspaper of the Macedonian and Bulgarian immigrants in America. Till its eighth edition it was a means of the Macedonian - Odrin society, but was later taken into the hands of the Bulgarians. In fact, until the eighth edition the "Borba" newspaper treats the Macedonian issue with its essential thesis being the autonomy of Macedonia. After this edition there was a dominance of topics relating to Bulgaria. It came out in 15 editions of which the last is dated 15 October 1902.

The majority of immigrants had been forced, for economic and political reasons, to leave their native hearth in search of peace, tranquility, and material security. However, even there they were followed by the unscrupulous Bulgarian, Greek, and Serbian, propaganda, misleading them and causing division and discord among them. This can be seen regarding their newspapers, where due to the deficiency of their own newspapers they read Bulgarian, Serbian, Greek, English, and other newspapers.

ing without consequences among the Macedonian immigrants by misleading them and causing division, discord, and other negative consequences among the Macedonians on the North American Continent and beyond that. Even today the Bulgarian, Greek, and Serbian propaganda are still strong. However, they are only supported by a certain number of Macedonians which unfortunately are good servants, but bad masters.

The media of the Macedonians in USA and Canada prior to the Second World War were shared with

**MAKEDONIJA (Macedonia)
(1907-1910)**

The first edition of this newspaper was published on 7 December 1907, and the last in August 1910 in Granite City as an organ of the immigrants in America. It was published by the "Makedonija" society.

**NARODEN GLAS
(People's Voice) (1907 -1944)**

The "Naroden glas" daily newspaper is one of the largest joint newspapers of the Macedonian and Bulgarian immigrants in USA. Till 1913, i.e. till its sixth Anniversary, it came out once, and then

twice a week, until it became a daily newspaper published in Granite City and printed in its own printing office.

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА (Macedonian Tribune) (1927-)

The “Makedonska Tribuna” newspaper was an organ of the *League of the Macedonian Political Organizations* in USA and Canada and appeared in Indianapolis. At first it served the interests of the revolutionary movement of the Macedonian people, but later supported the Bulgarian assimilatory and denationalizing policy in Macedonia and throughout the world.

“Makedonska tribuna” as an organ of the MPO came out continually, once a month, starting 10 February 1927. From its beginning till the 1990's it was published only in Bulgarian, whereas presently it is published in English with a certain number of articles in Bulgarian, and borrowed articles in Macedonian from time to time.

This newspaper has the longest history of publishing in the Diaspora. During its history of 75 years it has played a significant role in the affirmation of the aims and interests of the MPO organization and of the Bulgarian propaganda. Despite the fact that the paper carries the attribute “Macedonian” it is nevertheless a far cry from the Macedonian truth. Because of this only a certain category read this newspaper and it is not popular among the Macedonian immigrants who came to USA and Canada after the Second World War.

МАКЕДОНИЈА (Macedonia) (1932)

This newspaper was devoted to the Macedonian liberation and

independence movement. Its first edition was published in 1932; it came out once a month in English, and was published by the Central Committee of the Macedonian political organizations in USA and Canada.

МАКЕДОНСКИ БИЛТЕН (Macedonian Bulletin) (1930)

“Makedonski bilten” appeared in USA in March, 1930 and only three issues were published. The newspaper was an organ of the Initiative Committee of the VMRO (united) organizations. The aim of “Makedonski bilten” was to inform the immigrants of the Macedonian issue from VMRO's point of view. This attitude was particularly stressed in the appeal to the Macedonian immigrants which appealed that they fight against the supremacists and called upon the Macedonians for an uncompromising struggle against the fratricides and their servants.

БАЛКАНСКО З(С)ДРУЗЕНИЕ (Balkan Association) (1931 -1934)

After establishing the Initiative Committee of the independent progressive groups, in April 1931 they held the First Congress of all the progressive Macedonian groups that united in the Macedonian People's League. As a result of the awakening of the Macedonian consciousness, on 1 June 1931 the “Balkansko z(s)druzenie” newspaper appeared as an organ of the Macedonian People's League in America whose seat was in Detroit, as a continuation of “Makedonski bilten.” It was published till 1934.

СОЗНАНИЕ (Knowledge) (1932-1937)

This newspaper was an organ of the Bulgarian branch of the Communist party in USA, and it also included Macedonian progressive immigrants. It appeared in Detroit on 15 December 1932 and came out every Friday. Printing stopped

on 29 October 1937, and it was replaced by the “Narodna Volja” (People's Wish) newspaper as an expression of the progressive Bulgarian and Macedonian immigrants in USA and Canada.

ТРУДОВА МАКЕДОНИЈА (Labor Macedonia) (1934-1937)

One of the most significant newspapers of the Macedonians in USA was *Trudova Makedonia*. The first edition appeared in Detroit in 1934 as part of the MAF'L and was published until October 30, 1937. The motto of the newspaper was: “For the rights of self determination of the Macedonian people, including the right to separate into an independent political unit; for liberated Macedonia of the labors!”

НАРОДНА ВОЛЈА (People's Will) (1938-1944)

The first edition of this newspaper was published in Detroit in 1938. It was published once a week in the Cyrillic alphabet with a large part of the materials being published in the regular articles in English. After the constitution of the People's Republic of Macedonia numerous texts were published in the Macedonian literary tongue. The “Narodna Volja” newspaper was published as an organ of the MANS till 1944, usually consisting of six pages and a total of 127 editions.

НОВО ВРЕМЕ (New Age) (1934-1944)

The “Novo vreme” newspaper was published in Toronto in 1934 at the time of the foundation of the Macedonian - Canadian People's League (Makedonsko-kanadski nanden sojuz- MKNS) as its organ. The contents of this newspaper were identical to the contents of the “Narodna volja” newspaper. The aims and objectives of the MANS in USA were also identical to the aims and objectives of MKNS in Canada.

ДО Г. МАРТИС НИКОЛАУ, ЕКС-МИНИСТЕР НА СЕВЕРНА ГРЦИЈА

СОЗДАВАЊЕТО НА САМОИЛОВОТО ЦАРСТВО

Диогенес

Обновувањето на византиско-тотропство во Македонија беше тежок удар и за Славомакедонците. Обвинети за соработка со Бугарите, лошо гледани поради нивната приврзаност кон словенското Евангелие и литургија, па и поради нивната поддршка на богомилите, Славомакедонците се најдоа во мошне тешка положба, скоро неподнослива.

Лишени од сите права и слободи, оптоварени со тешки државни даноци, а и со тристрошки црковни давачки или, накуко, сведени на немислосредно феудално тропство, Славомакедонците се кренеа на востание против Византите под раководството на четворицата браќа: Мојко, Давид, Арон и Самоил, синови на брсјачкиот кнез Никола (од ерменско потекло). Славомакедонските востаници ја ослободија Македонија и прогласија слободна славомакедонска држава, со престолница Едеса (Воден).

Во текот на борбата, Мојко и Арон загинаа од страна на Византите. Потоа Давида го уби брат му Самоил во една расправија околу престолот, а поради неговата провизантиска политика. Така „тетрархијата“ се сведе на монархија на Самоил, кој ја продолжи борбата против Византиската империја.

По неколку неоспорни победи, Самоил ги зазеде: Тесалија, Грција, Србија (Рашка), Зета (Црна Гора), Бугарија и Босна и Херцеговина, како и цела Далмација и Хрватска. Самоиловата држава се простираше од Јадранското до Црното Море и од Дунав до Егејско Море и централна Грција. Неговата престолница Преспа беше заменета со Охрид, светиот град на Славомакедонците.

Војната помеѓу Византиската им-

перија и Самоиловото царство потраја 37 години без прекини. Во почетокот на 9. век, воената среќа се сврте на страната од византискиот император Василиј Втори - „Македонец“. Во 1014 година царот Самоил беше испратил една војска во Солун, која беше разбиена од византиската армија. Една друга војска, пак, од Славомакедонци, предводена лично од царот Самоил беше изненадена и заокружена во теснецот Клидион (клуч) на планината Беласица од две византиски армији, од кои едната беше предводена од императорот Василиј Втори, а другата, пак, беше командувана од нетовиот архонт на Салоника (Солун). Војската на

феудалци. Тој дури му го вети престолот на царот Самоил на Иван Владислав, братучед на новиот крал Радомир Гаврил, под услов да го убие Радомира. Но и по тоа гнасно убиство, падна редот лично на убиецот Иван Владислав. Така византискиот император Василиј Втори - „Македонец“ го разурна македонско - словенското царство на царот Самоил во 1018 година и го претвори во урнатини.

Во Вашето пропагандно дело „Фалсификувањето на историјата на Македонија“, Вие, господине Мартис, го забележавте и ова: „Што се однесува до Самоил, тој беше еден бугарски цар. Заради таквиот резон, додуша, и императорот Василиј Втори, кој го смачка Самоила, остана познат во историјата како „Василиј Бугароубиец“. Инаку тој би се нарекол „Македоубиец“.

Господине Мартис, и тоа е акт на фалсификување на историската вистина, се разбира, за политички цели, зашто историјата на Византите ја пишуваа Грци или гркофили Византите, кои никогаш не ја кажаа вистината за Славомакедонците. На византискиот император Василиј Втори кој му го даде

прекарот „Бугароубиец“, ако не тој самиот со аплауз на неговата камарила и на неговите историчари - наемници? Таа титула е сосема лажна, господине екс-министр на „Грчка Македонија“! А потоа, нема никакво сомневање дека византискиот император Василиј Втори беше вистински убиец на Славомакедонците. Навистина, во Македонија тој не беше ништо друго од еден „Македоубиец“, а во никој случај некаков „Бугароубиец“, бидејќи вистинското жариште на востанието беше Македонија, од која што Бугарите беа порано исчистени од армиите на стратезите на императорот

царот Самоил беше исклана и по заповед од победителот Василиј Втори им беа извадени очите на 14 илјади заробеници, а само на секој стоти војник му беше оставено по едно око, за да може да го води неговиот одред до престолницата на Царсамоилово царство.

Средбата на Самоил со неговата ослепена војска беше во Пелагонија, зад планината Бабуна. По видувањето на ослепената му војска, стариот цар Самоил препукна од жалост.

Војната продолжи. Расипаниот император Василиј Втори им делеше титули „патриции“ на славомакедонските

Јован Цимиские, кон 971-972 година. Протераните Бугари не се враќале во Македонија да ја ослободат својата татковина Бугарија! Ако сакале Бугарите да се кренат на оружје против византискиот јарем, тие можеа да организираат свое востание во Бугарија, а не во Македонија. Тоа е смешно, зар не?! Бидејќи епицентарот на востанието беше Македонија, тоа се однесува само на Македонците. Зошто би се однесувало тоа на Бугарите кога тие беа само времени окупатори на Македонија? Вистина е дека и Бугарите подоцна зедоа учество во востанието на Славомакедонците, па поради тоа Василиј Втори не ги поштеди и Бугарите од поколи, но овој пат Бугарија беше само една периферна провинција на Самоиловото царство, па борбите беа краткотрајни. Затоа и масакрите таму беа помали.

Најкрвавите борби и поколи во времето на оваа војна од 37 години се одиграа на македонска земја. Затоа најголемата жртва беа Македонците. Зошто императорот Василиј Втори - „Македоноубиец“ беше наречен „Бугароубиец“, а не „Македоноубиец“ или барем „Славомакеденоубинц“?

Одговорот на тоа прашање е прост. Императорот Василиј Втори, исто така, беше Македонец. Е, па, како сакате Вие, еден Македонец да биде наречен „Македоноубиец“? Но во што беше работата? Се работеше за изопачување на историската вистина.

За императорот Василиј Втори да биде наречен „Бугароубиец“, тој лично и неговата камарила, во согласност со неговите историчари - наемници, ги прекрстија Славомакедонците во „Бугари“, како што се прави и денес. И тоа е против историската вистина. Ама како можеа да ги побугарат Славомакедонците, и тоа поради една куса окупација на Македонија од страна на Бугарите и дека Славомакедонците немаа ништо заедничко со туромонголската раса на Бугарите од Пресијан и Борис Први, чии болјари сеуште си зборуваа на нивниот дијалект, на „прабугарски јазик“, кој не беше словенски идиом.

За нас, новите Македонци, работата е јасна. Императорот Василиј Втори, кој се сметаше за жив божји „намесник“ на Земјава, можеше да прави се што сакаше, не само да ги прекрсти Славомакедонците во Бугари, ами и да ги изистреби. Тој беше апсолутистички император и си ја пишуваше историјата како што сакаше.

Императорот Василиј II и неговиот патријарх не им признаваа право на Славомакедонците да се наречат „Македонци“ и покрај тоа што тие живееа во Македонија скоро пет века. Напротив, тие ги крстија за „Бугари“ врз основа на една куса окупација на Македонија од страна на бугарските канови.

Византиските императори и патријарси ги признаваа Славомакедонците за „свои деца“ само тогаш кога тие ќе зборуваа на грчки јазик и да ја слушаат богослужбата од грчкото Евангелие. Тоа се практикува до денденес, т.е. и по 1400 години живеење на Славомакедонците во Македонија. Ова нешто е неверојатно, но, за жал, е вистина, господине екс-министр на „Грчка Македонија“. Мегапогрциите од 20. век, исто како Византиските на императорот Василиј Втори од 10. век на новата ера, ги прекрстија Славомакедонците во „македонски Бугари“. И тоа зошто? Тоа е сосема просто. За да ја оправдаат „генералната чистка“ на Славомакедонците од нивната татковина Македонија, во која нивните предедовци живееле 14 века, а потоа да го оправдаат македонскиот геноцид и колонизацијата на Егејска Македонија против волјата на македонскиот народ.

Ете зошто, господине Мартис, ние новите Македонци не ги признаваме ни изопачувањата на македонската историја, ниту пак грчките шпекулации со судбината на македонскиот народ, а уште помалку можеме да се помириме со незаконските акти на големогрците во врска со тоталната елинизација на Македонија, зашто тоа беше изведенено, прво, против волјата на македонскиот народ; второ, тоа беше реализирано со принуда врз основа на законот на посилниот и со сите средства на грчката држава (пропаганда, црковна и „цивилизаторска денационализација“, со воена окупација проследена со акти на македонски геноцид, со предомислено присилно и масовно истерување на Македонците од Егејска Македонија) и трето, со една колонизација без пример во историјата на Македонија, која подразбира насељување на преку еден милион Грци и гркомани од Гrcија, Мала Азија и Источна Тракија.

Сите грчки теории во врска со македонскиот проблем беа и останаа лажни и злонамерни зашто тие имаа само една цел: присилно заграбување на Македонија, принудна емиграција, истребување и

асимилирање на македонскиот народ.

Таа е неоспорната вистина што Атина ја крие од цивилизираниот свет преку својата пропаганда. Меѓутоа, еден ден таа вистина ќе излезе на видело.

НЕКОЛКУ ЗБОРА И ЗА ДРУГИТЕ ВОСТАНИЈА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО СРЕДНИОТ ВЕК

Во срединиот век имаше низа востанија во Македонија, меѓу кои беа: востанието на Славомакедонците во 1040 година под раководство на Петар Делјан, Побуната во Лариса во 1066 година, востанието на Ѓорѓи Војтех и Константин Бодин од 1072 година.

Востанието под раководство на Петар Делјан избувна заради сурвото угнетување и немилосрдното ограбување. Како некаков бран од ураган македонските востаници ги избраа Византиските од Македонија, подигнувајќи го истовремено на побуна и насељението на Србија, Илирија, Бугарија и Епир. Во ослободениот Белград Петар Делјан беше прогласен за цар. Една армија од 40 000 востаници под команда на принцот Алусијан, внук на Арон, братот на царот Самоил, беше испратен во Солун, престолницата на Македонија. Императорот Михаил Четврти за малку куртули од пленување, криејќи се низ градот. Околу

15 000 македонски востаници влегоа во престолницата, но поради предавството на Алусијан, ними им беше прекината врската со позадината, па сите беа исклани од страна на бранителите на градот.

Малку подоцна, за време на една гозба, Алусијан го ослели царот Петар Делјан и им се предаде на Византите. Ослепениот цар Петар Делјан беше заробен и со многубројната негова заробена војска беше одведен во византиската престолница. Императорот Михаил Четврти како победник влезе во Константинопол во 1041 година.

И побуната во Лариса од 1066 година беше задушена од страна на византиската наемничка војска. И овој пат предавството одигра важна улога во задушувањето на побуната. Со востанието на Гргиј Вojтех и Константин Бодин од 1072 година беше ослободено Скопје. Во Призрен принцот Константин Бодин беше прогласен за цар. Но и покрај значајните успеси во прво време и ова востание беше во крв задушено. Славомакедонците беа изложени на неподносливи страдања. Меѓутоа, тие никогаш не се помираја со ропството под Византите и на другите завојувачи што се сменуваа едни по други: Бугарите, Латините, Србите и на крајот Турците Османлии.

МАКЕДОНИЈА ПОД ТУРСКО РОПСТВО (1371-1912)

Непосредно пред турската најезда Македонија, Бугарија, Албанија, Епир и еден добар дел од Грција се наоѓаа под српска доминација. Царот Душан во 1346 година се круниса за „цар на Србите и крал на Бугарите и Грците“. Тој сонуваше да го заземе Цариград за да го замени императорот на Византија. Меѓутоа, во времето на еден поход против Турците, со цел да ги протера од Балканот, во 1355 година, беше отруен во Серез пред да ги сртне азиските освојувачи. Него-вото многуетничко царство се распадна на неколку кралства, кнежевства и деспотства.

Турците ги користеа граѓанските војни во Византија, како и антагонизмот на христијанските народи на Балканот. Тие ја поттикнуваа кавгата на едните против другите, спремајќи им на сите погибел.

По паѓањето на Едрене во 1360 година, Турците ја загорзија Македонија, кајшто управуваше кралот Волкашин и неговите браќа, деспотот Углеша и војводата Гојко. Во борбата на Марица во 1371 година Турците однесоа победа. Кралот Волкашин, стана крал и турски вазал. Тој мораше да му плаќа данок на турскиот

султан Мурат Први и да ја помага турската армија во нејзините завојувачки борби. По неговата смрт во Ровинската борба во 1395 година помеѓу Турците и влашкиот војвода Мирче, Македонија стана составен дел на Турското царство.

Новите господари на Македонија беа мошне сурови. Тие ги истребија македонските великаши и ги разграбаа нивните земји и другите имоти. Македонските селани беа доведени во тешко ропство како никогаш до тогаш, тие постанаа „турска раја“ („стадо од хирстијани“). Османлиите собираа разновидни даночи, ги грабеа најубавите македонски девојки и ги одведуваа во хaremите на турските паши, аги и бегови.

За Македонците најтежок беше да-нокот во крв. Уште од владеењето на султанот Оркан (1326-1359) Турците Османлии им ги одземаа на христијаните најздравите деца од 6 до 10-годишна возраст и ги водеа во Бурса, Едрене и Цариград, каде што ги потурчиваа и ги подготвуваа за јаничари.

Јаничарите („нова војска“) беа султанска гарда, фамозниот турски топуз и јатаган, пред кои се уриваа сите препреки што се испречуваа на турските освојувања. Со таа „јаничарска фаланга“ Турците Османлии создадоа една од најголемите империи на средниот век со систем на азиска тирија, каква што не познаваше историјата.

Турскиот јарем беше неподнослив. Поради тоа Македонците често креваа буни или водеа герилска борба во петиполовкото турско ропство. Повремено турските султани беа принудени на некои македонски покраини да им признаат некој вид автономија, во кои арамбашите и сердарите играа улога на покраински господари.

Македонија постанаа цел од прв ред на Турците, бидејќи се наоѓаше сосема близу до Цариград (Истанбул), до срцето на Турската империја. За да ги зацврстат своите позиции, турските султани сонуваа да ја потурчат Македонија. Но како?

Просто, со масовни колежи на Македонците, со насилено исламизирање на христијанското население и со по-засилено насепување на Македонија со турски племиња од Централна Азия.

Еден од најсвирепите турски султани беше султанот Селим Први, син на султанот Бајазит Втори, кој владееше во почетокот на 16. век. Султанот Селим Први, наречен „Јавуз“ - „Грозен“, кој нареди да се погубат сите негови роднини кои му изгледаа опасни за неговиот престол, подготвил план за истребување на сите христијани од неговото царство, во прв ред на Македонците зашто се сеќаваше на нивното востание од 1495 година кога неговиот татко, султанот Бајазит Втори, беше ја потопил со крв Македонија.

МАКЕДОНСКИ ВОСТАНИЈА ВО ВРЕМЕТО НА ТУРСКИОТ ЈАРЕМ (1371 - 1912)

Скоро сите побуни на македонскиот народ завршуваа со турски крвави масакри врз македонското население. Турците никогаш не заборуваа за нивните поколи на христијанските народи, кои беа сметани за „турска раја“ односно за „стадо“. Тие се изведуваа како последните масакри на Ермените во 1915-1916 година, кога загинаа 1 500 000 до 2 000 000 Ерменци.

„Турската нок“ од пет и пол века во Македонија им стави дебел прекривач на турските масакри правени во Македонија.

Македонците зедоа видно учество во Албанското востание под раководство на Георгије Кастројоти, наречен „Скендербег“, во времето од 1444 до 1468 година. Но и покрај неколкуте победи над Турците, тоа востание на крајот беше во крв задушено. Тогаш цела Западна Македонија беше опустошена од Турците.

МАКЕДОНСКОТО ВОСТАНИЈЕ ОД 1495 ГОДИНА

Македонците само што разбрале за планот на францускиот крал Карло Осми, господарот на Неапол, дека се готовел да ја ослободи Византија, се кренеа на општо востание против Турците, со цел да и го олеснат напредувањето на неговата ослободителна армија низ Македонија. Меѓутоа, една завера на италијанските кнезови помогната од Римо-католичката црква, го спречи францускиот крал Карло Осми да се префрли на јадранскиот брег. Турците излегоа од нивните тврдини на Солун и Цариград и ја поминаа Македонија со колежи на Македонците. Тоа востание на крајот беше во крв задушено Тогаш цела Западна Македонија беше опустошена од Турците.

НАВРАЌАЊА КОН ВАСИЛ АПОСТОЛОВ ИКОНОМОВ

Деновиве, внукот на македонскиот знаменит деец Васил Апостолов Икономов, Васко Попоски, ми достави значајни податоци од биографијата на дедо си. Васко Попоски е роден во Лазарополе 1928 година, каде што го поминал детството покрај својот дедо Васил, кога селото броело 1000 куќи, кога имало Општински центар, пазар, лекар и аптека. Васко се преселил во Скопје, кога го започнал своето школување во 3 клас гимназија. Спомените за дедо му ги носи нес克риено топло до денес. Работел како учител, новинар, општествен службеник. Тој е автор на 19 издадени романи и творештвото е негова постојана преокупација.

Македонскиот деец и автор Васил Апостолов Икономов е роден на 6 мај 1848 година во Лазарополе. Во македонската историја е познат како македонски учител, печатар, преведувач, фолклорист, калиграф и црковен певец. Во средината бил познат како Василко Попоски. Лазарополе со Мијачијата биле поврзани со Света Гора, Света Пречиста, Свети Јован Бигорски, со углед во зографската и клопаничарската традиција.. Не е случајно што од оваа македонска област произледле познати зографи, иконописци, копаничари, калуери. Овде била создадена и биографијата на Гурчин Кокалески, кој соработувал со дедо му на Васил Икономов- Мартин Димковски. Од ова село произлезе и Анатолиј Зографски, кој во 1838 година во Солун го објави првото букварче за македонските училишта.

Инаку Васил Икономов потекнува од родот Димковци, кои ги сметаат и како основачи на Лазарополе. Бидејќи од овој род произледле многу свештени лица, го добива презимето Поповци, кое останало во фамилијарната традиција до денес. Првиот свештеник од црквата „Свети Георгиј“ од 1841 година, Мартин Димковски, му бил дедо на Васила. Татко му на Васил се викал Апостол Попоски, кој се занимавал со трговија. Во едно патување Апостол бил убиен од арамии, а набргу умрела и мајка му Риста. За малиот Васил се грижеле стриковците, посебно се грижел неговиот стрико попот Костадин. Првото образование Васил го добил од дедо му Мартин Димковски, кој бил и учител и свештеник во селото. Наставата во црковната училиште ја водел на македонски јазик, а црковната служба на црковнословенски. Попот Костадин му ја всадил љубовта кон народниот јазик и бит. Попот Костадин го имал презимето Иконом, кое го презел потоа и неговиот внук Васил.

Грчките владици Антим и Калиник вршеле грчка пропаганда, особено во Мијачијата. Еден ден владиката Антим доплатувал од Дебар во Лазарополе и успеал да го убеди попот Костадин да му го даде внукот Васил, да го школува во Гр

Проф. д-р
Вера Стојчевска Антиќ

ција. По завршеното школување во Греција намерите на грчкиот владика не се оставиле. Васил му се спротивставил да биде назначен за грчки учител во Лазарополе, со објашнение дека во овој крај нема ниту една грчка фамилија. Меѓу нив настанала остру расправија, но Васил не попуштил. Интересно е дека нема точни податоци какво школо завршил Васил во Греција, но најверојатно е некоја висока Духовна академија, бидејќи кај него се откриени високи калиграфски способности, познавање на црковното пеење.

Васил Икономов знае покрај грчки јазик и српски, бугарски, руски, албански, романски, турски. Се јавува како голем полиглот, без да му дава посебен акцент на очевидната јазична верзираност. Се служел и со францускиот јазик. Своето образование, покрај во Лазарополе и Греција, го формирал и во: Браила –Романија, Плоешти, и на други места. Учителствувајќи како егзархиски учител во Лазарополе. Но, при посетата на еден ревизор од Егзархијата е констатирано дека Васил ги учел децата „на локален јазик“, заради што по казна бил испратен во зафрленото село Беличица. По ова следувало писмо од 120 лазарополци: „Наша желба е бездруго да биде назначен за идната година нашиот бивш учител Васил Икономов од кого што сме крајно благодарни, бидејќи во неговото 22-годишно престојување како учител во нашево село, сите од 40-годишна возраст понадолу, од него сме писмени...“

Васил бил вратен, но набргу повторно добил отказ, заради неговиот став за посебноста на македонскиот народ, со што „го води населението кон гибел.“ Честопати бил апсен и носен во Дебар. Кај Турците бил клеветен дека е руски човек, бидејќи контактираше со рускиот конзулат во Битола и имал руски книги. Заради овие тортури заминал во кичевскиот манастир „Света Пречиста“, каде што работел и како учител во манастирското училиште. На 13 август 1871 година на Конгресот на егзархиските учители во Прилеп, се истакнал со барање печатење на учебници на мајчиниот македонски јазик, бидејќи Македонија била преплавена од бугарски, српски и грчки

помагала.

Васил Икономов пасионирано собирал фолклорен материјал. Во 1893 година во печатницата на Коста Шахов „Македонија“ во Софија, се појавила неговата Збирка песни од Западна Македонија, со 162 страници и 275 песни и обичаи. За неа се јавија 754 претплатници од сите делови на Македонија.

Втората збирка е објавена во Солун во 1895 година со наслов: „Старонародни песни и умотворби од Дебарско, Кичевско и Охридско“, која доживеа и доживува бројни научни синтези во фолклорната традиција на Македонија.

Васил Икономов составил монографија за градот Кичево. Ја посетил Света Гора и напишал „Кратко описание на светогорските манастири“. Со престојот во Браила-Романија се истакнува со издавачката дејност, како и со компонирање на духовни песни. Посебна издавачка дејност пројавил и во Солун, со духовна библијска содржина. Во Солун имал сопствена печатница една цела година, сместена во стара еврејска куќа. Но, откако се појавил еден зборник со комитски песни, бил наклеветен кај турска та власт и морал да се скрие во Чагадинско, кај Васил Чоланчески.

Во 1886 година Васил Икономов со еден охриѓанец и еден битолчанец се нашле во Петербург. Каде што останале 15 дена. Ги примили рускиот патријарх и им подарили речизити за црквата „Свети Георгиј“ во Лазарополе. Како и две камбани. Тие биле пријатели и од рускиот император Николаевич.

Внукот на Васил Икономов раскажува и за патувањето на дедо му во Албанија, со цел кревање заедничко востание против Османлиите. Се сртнал со албанскиот првенец Малич Зајнела и нашле заеднички јазик, со барање на Васила: „Бугарија да си е сама, Македонија сама, Албанија сама, Србија сама и Греција сама, независни една од друга...“

Неговата историја е навистина богата. Во 1918 година српската власт го осудува заради „ширење бугаршина“, но успеал да се спаси од тешката казна. Се засолнил во манастирот „Света Пречиста“ и го продолжил својот творечки век. Починал на 4 јуни 1934 година, останувајќи на своите идеали, а неговиот внук Васко Поповски денес ова го потврдува, истакнувајќи го и овој настан:

На една прослава на денот Илинден во Лазарополе кај дедо му дошле гости од Владата во Белград и му понудиле пензија. Васил им рекол дека не сака српска пензија. Гостинот му рекол: „А ако ти дадат Бугарите?“ Васил му одговорил: „Ако ми давале Бугарите јас ќе си останев во Софија, а не во Лазарополе. Јас работев само за Македонија и не сакам пензија ниту од Бугарија, ниту од Србија. Ќе дојде време и нашето петле ќе пропее!“

ЗБОГУМ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА!?

Но проблемот е што мандатарот во нашиот случај (ОН) нема доволно моќ за да наметне решение (нема „мускул“) и тоа ја остава Грција во одлучувачка позиција. Таа моќ Грција ја има и надвор од овие преговори. За да се промени тоа, двете страни треба да се согласат на арбитража, а не на медијаторство. Оттука, оваа „стратегија“ е осудена на пропаст и мора да се промени.

Можеби Владата во пресметките го воведува издолженото време како позитивна страна. И Зартман би се сложил дека „само времето ги решава конфликтите“, ама дадава „но на времето му треба помош“. Тоа претпоставува дека вистинскиот момент за зрелото на конфликтот коинцидира со перцепцијата на заедничка болка што инволвираните страни ја трпат како директна последица на нерешениот конфликт. Додека за Македонија болката е сеприсутна, Грција има значително поголем имунитет, а нема индикација, ниту причина за промена. Затоа, измените во „стратегијата“ мора да се направат веднаш.

Однесувањето на Грција е класичен пример за политика на моќ. Независноста на Македонија и заканата што (само) Грција ја предвиде, беше вметната во проблемите што се од национален интерес. Како помоќен противник, има константна стратегија, која земјата ја става во удобна позиција, повремено и донесува некакви успеси и не е веројатно дека балансот на моќ ќе се смени во близката иднина. Но причината поради која оваа улога на „сила“ нема да го продуцира конечното решение е објаснета со критиката на ваквиот метод на решавање конфликти. Таа вели

дека таквото присилување создава одбивност кај другата држава, инспирира дополнително чувство за потреба од независност и слобода и тој притисок се пренесува на водачот. Изразениот национализам во Македонија, а би речкол и онаа „антиковизација“, е продукт на овие наметнати фрустрации. Сепак, можеме да претпоставиме дека овој пристап кон проблемот нема да биде променет затоа што Грција ја има вистинската стратегија за добивање максимум од процесот сè додека двете страни не ги редефинираат стратегиите и се донесе конечно решение. Затоа потребата за иницирање промена лежи кај македонската страна.

Неколку техники се испробаа во разговорите. Слични чувства на неудобност како оние што се последица на практикувањето на грчката моќ се појавуваат и со обидот за симултационо испраќање порака за награда и казна. Наградата ја гледаме во повремените понуди за финансиска помош од страна на Грција по решавањето на проблемот, наспроти казната за блокирање на интегративните процеси на Македонија. Ова потсетува на стратегијата на американската администрација за можно решение на нивниот проблем во Виетнам. Награда од 1 милион американски долари наспроти казната, која имаше фатални последици. Обидот не доживеа успех поради тоа што ваквата награда беше разбррана од народот како циничен обид да „бидат купени“ од непријателот. Не верувам дека Македонецот различно го доживува овој концепт и затоа успешно се спротивставува. Другата техника што ја употреби Грција е поврзување на овој со други проблеми, но ова беше употребено

во многу ограничена смисла и тесно поврзано со проблемот со името. Затоа, освен со оригиналниот проблем, сега се соочуваме со „кошничка“ во која има приговор за името, нацијата и јазикот. Повторно лоша вест за Македонија - ние немаме капацитет за ваква техника. Одамна се откажавме од поддршката за македонското малцинство, доколку воопшто некогаш постоеше таква. Немаме залог што би го додале во нашата „кошничка“ (економски, политички, воен проблем), за подоцна тој да биде разменет за отстапка од Грција. Реалноста е дека Македонија нема моќ.

И додека медијаторот од ОН има ограничени моќи за доаѓање до решението, нема ни суперсила да го спонзорира овој процес. Македонија по дефиниција е „сирак“ во тој поглед, а не запоставена држава. Не е праведно да се наречеме запоставени од невниманието на големите сили, затоа што само пред две години бевме охрабрени од администрацијата на Буш. Националистички слепо и тврдглavo останавме одминати од стратешкиот мотив на САД, а сме во исчекување на европскиот мотив за регионална безбедност. Тоа може да биде доцна.

Заклучокот е многу едноставен - потребна е стратегија на реципроцитет. Досега се исфилтрираа почетните позиции што се пречка за ваквиот пристап. Сега, кога се познати „црвените линии“, конфликтот може да се менацира со фер и избалансиран процес. Со одземање на двете страни од равенката, ова е резултатот: географска одредница во името, ерга омнес. Јазикот и нацијата ќе се македонски

Александар Митрески

МАЗНИК И ПОЛНЕТИ ПИПЕРКИ ОМИЛЕНО ЈАДЕЊЕ И ВО БАЛИ!?

„Поздрав до сите Македонци во светот“ на течен македонски јазик порачува Вајан Субања, познат туристички работник од егзотичниот остров во Индонезија - Бали, при неговата минатонеделна посета во Перт. Господинот Субања е голем пријател и љубител на Македонија како најатрактивна земја во Европа. Тој вели дека од македонската кујна омилени јадења му се мазник и полнети пиперки. Покрај тоа, Субања на спортски план ја поддржува и ги следи настапите на македонската репрезентација во фудбал.

При неговата средба со почешиот конзул на Македонија во Перт, Зоран Ђосески, Субања се интересираше за туристичките можности во Македонија, како и поголема соработка со Македонија на културен и спортски план.

ХРИСТОС ОД ЗРЗЕ

Бев буквално во транс, без претерување, кога влегов во Манастирот и кога неочекувано ги видов иконите на Христос од Зрзе и Богородица Пелагонитиса. Игуменот на Манастирот, отец Климент (сега владика) застана со својата беседа, се втреничи во моите очи и ме праша: Не очекуваше да ги видиш овде? Да-одговорив.

Мојата прва средба со с. Зрзе и манастирот беше една година порано. Го прашав мојот пријател Гоце од Прилеп: „Како можам да отидам до манастирот?“. „Со чип, такси“-рече. Ми објасни дека кај с. Ропотово треба да свртам десно „и после Пешталево, Острилци, кај Костинци ќе прашаш за Манастирот за да не би го згрешил патот, лесно можеш да отидеш во с. Арилево наместо во с. Зрзе....“. Ја оставил колата во селото и пешки се упатив кон манастирот. Не пречека игуменот и ни ја покажа црквата. Бев разочаран. Иконите Христос од Зрзе и Богородица Пелагонитиса не беа таму. Државата ги одзела и сега се чуваат во Музејот на Македонија, објасни отец Климент, сакаме да ги вратиме во Зрзе.

Се вратив во реалноста „Ги вратија!“-си помислив. Отецот ги прочита моите мисли и рече: Копии се! Но многу успешни. Што е тоа Таворска светлина-прашав. Не можев да си замисlam, мислите не можеа да се нурнат толку длабоко и да го сватат тоа. Блесокот во мојот мозок веројатно беше само една светулка во Зрзевската ноќ. Таворската светлина беше недостижна за мојот дух, кој порасна само толку колку да може да му се восхитува на Зрзевските монаси кои што сведочеа за постоењето на Господ и Таворската светлина.

Денес кога зборувам за Македонски фестивал во Сиднеј, не мислам дека таму ќе ја видам иконата на Христос од Зрзе, туку...народот да го заигра Македонското оро и да ја распостели Македонската култура по Дарлинг Харбоур...Благородно е чувството да се препознаеш како дел од Македонскиот народ.

Васко Горгиевски

ВО МЕЛБУРН СРЕДБИ СО ЈОВАНОВ И ФРИДМАН

ЈАЗИЦИТЕ СЕ БОГАТСТВО ШТО ЈА ПРАВИ МАКЕДОНИЈА НАЈБОГАТА ЗЕМЈА НА БАЛКАНОТ

На 22 март, во Шелдон Ресепшион во Сиднеј, се одржа отворен форум со Виктор Фридман, професор по лингвистика на универзитетот во Чикаго и Димитри Јованов, претседателот на политичката партија на Македонците во Грција „Виножито“. Професорот Фридман одржа и предавање на универзитетот „Ла Троб“ за влијанието на македонскиот јазик врз останатите словенски јазици

На прашањето упатено до претседателот на „Виножито“, колку Македонците во северниот дел на Грција навистина се чувствуваат Македонци, тој одговори: јас ги делам Македонците во Северна Грција на 4 категории: Македонци кои знаат дека се Македонци; Македонци кои го зборуваат македонскиот јазик и знаат дека се Македонци, но се прават Грци; Македонци што не знаат што се; и 4) Македонци кои се асимилирани и не ни знаат дека се Македонци. Јованов потоа додаде дека не може да се знае колкумина навистина се чувствуваат Македонци, единствено може да се види дека голем број го зборуваат македонскиот јазик.

Димитри Јованов кажа и нешто повеќе за македонскиот весник „Нова Зора“, кој за прв пат ќе биде публикуван во Грција, на 1 мај оваа година. „Нова Зора“ ќе излегува во тираж од 20.000 примероци, а во употреба ќе биде пуштена и официјалната веб страница на весникот – www.novazora.gr. Јованов изјави дека весникот ќе биде пишуван без никаква цензура, на 16 страни во А3 формат а ќе бидат опфатени политички, историски и културни содржини. Во секое издание ќе се пишува за една личност од македонската историја, ќе има репортажи од македонските села, писма од читателите, место издвоено за некоја македонска песна заедно со ноти, посебна рубрика од која ќе може да се научи македонската азбука, зборови, граматика, како и други занимливости.

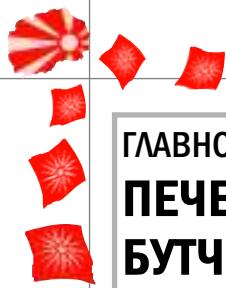
На форумот стана збор и зановоформираната фондација „Крсте Петков Мисирков“, во врска со што Јованов напомена дека целта за формирањето на оваа фондација е на културно поле да се промовираат вредностите оставени од нашиот голем филолог и реформатор на македонскиот стандарден јазик, чие име оваа фондација гордо го носи и претставува. Во рамките на работниот план на фондацијата ќе се преведуваат книги, ќе се организираат семинари за заинтересираните Македонци од Северна Грција, фондацијата ќе ги поддржува македонските играорни друштва, а ќе учествува и ќе биде организатор на разни културни манифестиации. Професорот Фридман одговори на прашањата поставени во врска со општото прифаќање и признавање на македонскиот јазик во Австралија и светот. Тој рече дека како дел од словенската група на јазици, исто како и рускиот, на пример, како јазик кон кого се обраќаме со „руски“, без никакви давачки и секој знае за кој јазик го зборува, истотака треба да биде и со македонскиот јазик, без никакви суфикси или префиксии. Фридман напомена дека целта на неговата мисија во Грција не е да се залага за отворање на приватни школи по македонски јазик на тој простор, туку за македонскиот јазик да се воведе во наставната програма во училиштата каде што учат Македонци, и тоа треба да биде наш приоритет.

- Вистини не може да има повеќе, и лингвистите, било каде во светот, треба да учат исто. Има и рационални грчки лингвисти, но тие се од Кипар - се поштуваат професорот и додаде: еден грчки лингвист може да биде добар лингвист, само ако не го прашаш за македонскиот јазик. Тој изјави дека дури и од академска гледна точка ситуацијата во врска со македонски јазик во Грција е очајна и сега за сега не верува дека тоа ќе се смени. Инаку, професорот Фридман одржа јавно предавање за македонскиот јазик, на „Ла Троб“ Универзитетот, во вторникот, 23 март. На предавањето имаше многу помлади и постари Македонци, и други националности, а г-динот Фридман зборуваше за влијанието на македонскиот јазик врз останатите словенски јазици, за потеклото, разликите и сличностите, за акцентот, за македонските дијалекти итн.

Јазиците се богатство, рече професорот, а токму тоа ја прави Република Македонија најбогата земја на Балканот, зашто сите јазици, македонски, албански, српски, ромски, влашки - се зборуваат слободно.

Анета Делевска

ГЛАВНО ЈАДЕЊЕ ПЕЧЕНО ЈАГНЕШКО БУТЧЕ

Потребни состојки:
 1 јагнешко бутче (приближно 1 кг)
 500 г млад компир
 2 чешниња лук
 1 транче рузмарин
 50 г месна чадена сланина
 масло
 бело вино
 сол
 црн пипер

Подготвување:

Излупете го лукот и исечете го надолж. Одвојте ги граничињата од рузмарин, а сланината исечете ја на стапчиња. Во измиенето месо, со текнок нож направете резови, па во нив ставете ја сланината, рузмаринот и лукот. Посолете и зачинете со црн пипер. Во плехот загрејте 4 лажици масло и на висока температура пропржете го бутчето, така што од сите страни да разуменее. Додајте го другото транче рузмарин и преостанатите иглички од првото. Печете 20 минути во рерна загреана на 180 Целзиусови степени. Излупете и измијте млад компир, распоредете го околу бутчето и печете уште 30 минути. Месото и компирите често превртувајте ги и залевајте ги со вино и добиениот сок.

КОКОС ТОРТА

Потребни состојки:

9 белки
 200 г шеќер
 250 г кокос
 6 лажици брашно
 9 жолчки
 200 г шеќер
 250 г маргарин

Подготвување: Тесто/Кори:

Се матат белките со шеќерот и сокот од пола лимон. Со лажица полека се меша кокосот и брашното. Се печи во три дела, три кори во калап за торта.

Крем: на пареа се матат жолчките со 200 гр. шеќер. Кога ќе се оладат се додава измачениот маргарин или путер и се мати во фина мазна крема.

Корите малку се попрскуваат со шеќерен сируп и се премачкуваат со кремата. Се украсува тортата по желба.

ПРЕДЈАДЕЊЕ ПАЛАЧИНКИ СО СПАНАЌ

Потребни состојки:

500 г спанаќ
 4 јајца
 300 г сирење
 250 г шунка
 брашно
 500 мл млеко
 половина лажичка мелен ким
 4 јајца
 300 мл йавлака
 магданос
 масло за јадење
 сол и црн пипер

Подготвување:

Зовриената вода во тенџерето на орган ја посолуваме. Потоа во тенџерето го додаваме претходно исчистениот и измиен спанаќ. Го покриваме тенџерето со капак и оставаме спанаќот да се обари. Го тргаме тенџерето од орган. Содржината ја истураме во цедалка. Го плакнеме спанаќот со студена вода. Оставаме спанаќот да се исцеди. Во сад за матење кршиме 4 јајца. Полосуваме. Ги матиме јајцата со миксер. Непрекинувајќи со матењето во садот го додаваме млекото. Потоа во садот додаваме брашно, додека добијеме

смеса со густина како за палачинки. Го исклучуваме миксерот. Спанаќот го ставаме во блендер. Во блендерот додаваме од водата во која се бареше спанаќот. Го додаваме и мелениот ким. Измиксаната смеса ја додаваме во садот за матење. Мешаме со лажица. Во тава за пржење на орган ставаме масло да се загреје. Со четка ја намрснуваме целата внатрешност на тавата. Со црпалка во тавата ставаме од смесата за палачинки. Откако ќе се испржи од едната страна палачинката ја превртваме во тавата. Испржените палачинки ги редиме на чинија една врз друга. Во поголем длабок сад горендаме сирењето. Во истиот сад јарендаме и шунката. Мешаме со лажица. Во садот кршиме 2 јајца. Мешаме со лажица додека смесата не се соедини. Огноотпорниот сад го попрскуваме со масло за јадење. На даската за сечење ја ставаме првата палачинка. Ја филуваме палачинката со претходно подготвениот фил. Ги свиткуваме краевите за да не испаѓа филот. Ја свиткуваме палачинката во ролат. Истата постапка ја повторуваме со сите палачинки. Палачинките ги редиме во огноотпорниот сад. Преостанатите две јајца ги кршиме во подлабок сад. Во садот ја додаваме павлаката. Мешаме со жица за матење. Магданосот ситно го сечкаме. Исечканиот магданос го додаваме во длабокиот сад. Посолуваме. Мешаме со жицата. Со смесата ги преливаме палачинките во огноотпорниот сад. Садот го ставаме во рерна. Печеме 15-тина минути на температура од 250 степени. Го вадиме садот од рерна. Запечените палачинки ги сечеме на парчиња и декорираме со кечап.

“МАКЕДОНСКА НАЦИЈА”
 - НЕЗАВИСНО СПИСАНИЕ ЗА
 ОПШТЕСТВЕНИТЕ
 ПРАШАЊА И КУЛТУРА

ЕГЕЈСКИТЕ МАКЕДОНЦИ И НИВНОТО ПРАВО НА ИЗГУБЕНАТА ТАТКОВИНА

Делот од македонската етичка, географска и историска целина која пред 60 години падна под власта на грчките завојувачи претрпе големи промени во етничкиот состав на населението. До империјалистичките балкански војни т.е. до грчкото завладување, македонското население беше најбројно во овој дел на Македонија, кој како и другите делови на Македонија, имаше предоминантен словенски карактер. На друго место по бројност стоеше турската етничка група. Кога Грците ја освојија Егејска Македонија во неа имаше пати помалку Грци од Македонци. Во цела Егејска Македонија тогаш имаше само околу 120.000 Грци, собрани предимно по крајбрежните градови и по поголемите трговски центри во внатрешноста. Надвор од овие грчки „островчиња“ - пишуваше на времето францускиот професор Виктор Берар - цела Македонија е покриена со еден полип од словено-македонско население. Егејска Македонија до нејзиното завладување од Грција на прво место била словенска т.е. македонска земја - татковина на еден народ кој цели тринаесет векови го преставувал грото на нејзиното население. Тринаесет векови претставуваат многу подолг историски период од овој со кој еден народ стекнува природно право да ја смета земјата на која што живее за своја етничка лулка и таткови-

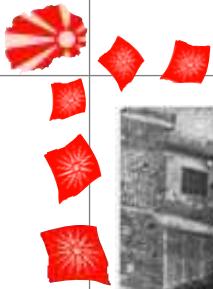
на. Без разлика на тоа во какви и чии државни граници се наоѓала оваа земја на Македонците за изминатите 13 века таа постојано била нивна татковина. Во неа живееле генерации и генерации од македонскиот народ. (Вистина за ова време и овој дел од Македонија паѓал под власта на соседните држави - Византија, Бугарија, Србија и Турција, но тоа што во Македонија во некои периоди имало византиска, бугарска, српска или турска власт, не значело дека земјата Македонија била византиска, бугарска; српска или турска. Македонија си била земја и татковина на народот македонски, кој секогаш во текот на споменатиот историски период ја наслувал со огромно мнозинство. Странските владетели на Македонија се менувале, но народот македонски си останувал на својата родна земја и со тоа стекнал природно и историско право да биде господар на својата татковина. Во епохата на националната ренесанса и ослободување на балканските народи од тур-

ското ропство и македонскиот народ по пат на револуционерна борба со крв ја напои својата родна земја само да стане господар во неа, да ја ослободи од долговековното турско ропство. Со својата борба за национално ослободување и за државна самостојност на Македонија, македонскиот народ го потврди своето природно и историско право врз својата вековна национална татковина.

Во оваа борба за ослободување на својата вековна национална татковина гојеам прилог даде и делот од македонскиот народ кој по завојувачките балкански војни падна под грчка освојувачка и угнетувачка власт. Градот Солун, таа природна престолнина на Македонија, беше и престолнина на македонската национална револуција. Во Солун се наоѓаше седиштето на Централниот комитет на Внатрешната македонска револуционерна организација. Во овој дел на Македонија е роден водачот и идеологот на македонското револуционерно движење Гоце Делчев.

Син на овој дел од Македонија е и апостолот на македонската национална идеологија Крсте Петков Мисирков. Во Егејска Македонија се наоѓаше и Серскиот револуционерен округ, кој (по смртта на Гоце Делчев херојски и бескомпромисно ја бранеше независноста на македонското ослободително дело против посегањата на бугарскиот врховизам.

Егејска Македонија и даде на македонската револуција илјадници борци и раководители, меѓу кои и такви крупни револуционерни фигури какви што беа: Панде Клашев, Васил Чакаларов, Гргиј Кржески, Таската Серски, Мушанов и други. Македонската национална историја се ковеше и со крвта на Македонците од овој дел на Македонија. Македонската историја во својот добар дел се создаде на територијата на Егејска Македонија, затоа, не само егејските Македонци, туку и сите останати, никогаш нема да заборават дека Егејска Македонија е составен дел од македонската земја, од македонската татковина.

Што се однесува до денешните окупатори на Егејска Македонија Грција таа во овој дел од Македонија има само една црна и мрачна страна од историјата, која се состои од завојувана, денационализаторски мракобес и геноцид. Суштина, Македонија никогаш не била грчка земја се до балканските војни 1912-1913 година. Во античката историја Македонија никогаш не била грчка, а напротив, Грција паднала под власта на Древните Македонци, кои во етнички однос немале ништо заедничко со Грците. Во средниот век за времето на Византија Македонија во извесни периоди влегувала во составот на оваа империја, но историјата знае дека Византија не била грчка етничка држава туку Источно римско царство во кое што грчкото етнички елемент претставувал само еден мал дел од населението. Македонија никогаш порано не била грчка земја, Грција нема ни историско, ни природно право врз овој дел од вековната македонска национална територија.

Грчките окупатори на Егејска Македонија знаеја дека таа не е грчка земја, дека грчкото население во неа е малцинство, а македонското мнозинство,

па затоа тие како освојувачи на туѓа етничка територија кои што сакаат своето освојување да го овековечат, веднаш поведоа спрема македонското етничко мнозинство во окупираната територија политика на насилено иселување и истребување. Веднаш по првата и втората Балканска војна грчкиот воен окупаторски режим прогони од Македонија во Бугарија илјадници Македонци, а неколку илјади Македонци беа убиени или исклани. Со овој геноцид грчката окупаторска солдатеска сакаше да насади страв во македонското етничко мнозинство и така да го принуди да бега или „доброволно“ да се иселува во Бугарија.

Во 1919 година со Версајскиот мировен договор окупацијата на Егејска Македонија од страна на Грација беше потврдена. Грчките окупатори добија слободни раце за нивната политика на масовно принудно иселување на македонското етничко мнозинство. Меѓу двете големи војни повеќе од 100.000 Македонци беа иселени во Бугарија по силата на конвенцијата Молов - Кафандарис. Бугарија склучи договор со Грција за размена на населението, но Македонците тогаш се иселуваа во Бугарија не затоа што беа Бугари, туку затоа што Грција

ги гонеше од нивните родни огништа па немаа на друго место каде да одат. Во истото време неколку десетини илјади Македонци од Егејска Македонија побегнаа од permanentниот грчки терор со иселување во Америка, Канада и Австралија.

На родните огништа на овие илјадници иселени Македонци грчката окупаторска власт насели Грци од Мала Азија. Така, со принудното иселување на Македонците и со колонизација на грчкиот елемент етничкиот лик на Егејска Македонија беше изменет во корист на грцизмот. Нов бран од масовно иселување на егејските Македонци од нивната вековна национална територија настапи на крајот на граѓанска војна во Грција во 1948 година кога околу 50.000 Македонци за да спасат гол живот избегаа во Југославија, Бугарија и Албанија, а потоа се распределе како пилци по сите земји на источниот блок. Денес постои бројна емиграција од Егејска Македонија не само во западните (прекуокеанските) земји, туку и во земјите на источниот блок. Нема да биде претерано ако на ова место кажеме дека повеќе од половина милион македонско население кое потекнува од Егејска Македонија денес живее во емиграција по меридијантите на светот. Ова насилено прогонето од грчкиот окупаторски режим македонско население ја нема заборавено својата македонска татковина, се нема откажано од своите родни огништа и од огништата на своите татковци и дедовци. Младите македонски генерации во иселеништво

Егејска гробница

Го бришеа словото на крстовите вековни, го бришеа словото на крстови македонски, го бришеа словото од каменота жејлок, од каменота зарен в земја, жејлок, над коски - ројски имиња коски недогнени, пејел на народот роден, на дечиња мали.

Коски се копаа, земја се риеше, крстови се корнеа,

Македонија - гробница егејска исчишана, се бришеше.

О, идиоти криминални, по помци божемни некои на Платона или Аристотела! О, варвари елински некои самонаречени, ни мртвите тажни не оставивите в спокој!

Зарем не можеше угнетен векови цели в земјата македонски роб, под каменот студен мирно да лежи в длабок мрачен гроб!

Нека нека се празнеа гробови, нека се бришеа в мермер вдлабни имиња, години, нека се корнеа крстови, македонски нека се риеја коски!

Османала пејелта исчишана се уме неуничитиво егејско наречено, пејелта што па утивала земјата влажна, што дошла од теплото, од крвта на народот македонски црн роб, пејелта што ја носи ветрота низ земјата македонска тажна!

О, идиоти криминални, по помци божемни некои на Платона и Аристотела!

О, варвари елински некои самонаречени, ни мртвите тажни не оставивите в спокој!

О, варвари грчки ни мртвите не оставивите в спокој, на народот страдален мој, но останаа живите на земјата разбиена, раскочана, за следниот час, за следниот бој!

Антиварница

Овие страници си посветуваме на големиот број борци за македонската кауза и йолијички емигранти во дијаспората во времето на создавањето на Социјалистичка Република Југославија... Големиот број на Македонци по своето во обидот да се обединат, да ја исказат својата мисла и борба за обединување и афирмирање на родината многуати покренуваат изданија кои, за жал, завршуваат како доказен материјал за бројни пресуди и осуди и казни за македонскиот национализам. Издането Македонска нација што заживеа во Западна Европа во 1971 година осстана како вековен доказ на борбите за македонската кауза, кои низ тешкото збор се бореа за подобар живот во татковината, а воедно и за ородување на Македонија широки свеќи. Во овој и во наредните броеви ќе пренесеме автентични изводи од Македонска нација.

Крвно се сврзани со Македонката групка иако се родени по Америка, Канада, Австралија или во зад уралските републики на Советскиот Сојуз. Грчките насилиници окупатори се лажат ако мислат дека испадните Македонци се откажале или дека некогаш ќе се откажат од својата вековна национална татковина т.е. од правото да се вратат во неа. Рaseаниот по цел свет еврејски народ се врна во земјата на Израел после две илјади години. И како што Еvreите никогаш не заборавиле дека Израел е нивна татковина, така и испадните Македонци од Егејска Македонија никогаш нема да ја заборават својата татковина и еден ден ќе се вратат во неа и ќе ги возобноват своите родни македонски огништа. Историјата си оди по својот пат, но политичката ситуација се менува. Грчкото крваво ропство не може да биде вечно, зашто нема вечни ропства, нема вечни неправди. Ќе настапат други услови кои ќе донесат правдини и за жестоко обесправените егејски Македонци кои имаат свето право да се вратат на своите и на татковските родни огништа. Егејска Македонија не е

загубена за нејзините македонски чада е додека ти ја сакаат, љубат и чезнат за неа. Затоа, браќа и сестри Македонци од Егејска Македонија кои живеете во иселеништво не ја заборавјат својата прекрасна и волшебна македонска татковина, воспитувајте ги вашите деца во љубов кон неа, направете изгубената

татковина да стане крв и месо жив дел од вашите деца. Крвта на апостолот од Кукуш пролеана врз егејскиот дел од нашата македонска татковина и коските на нашите татковци и дедовци кои почиваат таму во страдалната македонска земја, не викаат да се вратиме назад на нашите свети македонски огништа.

Костурчански

(Исјеано од анонимен Јајеришки Јоен во врска со Џрчкојшто варварско уништуваше на илјадници Јробишта во Јужна Македонија, кои беа оскрнавени после Ѓрачичнојшто цејење и окупирање на Илинденска Македонија! Вдахновени од романот на македонскиот Јајеришки Јисашел Пешар Ширилов „Црноборјани“, каде исшиош то оишнува варварскојшто уништување и обесчеснување на мртвите во селојшто Црноборјани од страна на Џрчката солдајеска).

БЛАГОСЛОВЕН Е ОНОЈ КОДОАГА ВО ИМЕТО ГОСПОДОВО

† СТЕФАН

ПО МИЛОСТА БОЖЈА
АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ,
ЗАЕДНО СО СВЕТИОТ СИНОД,
ДО СВЕШТЕНОСЛУЖИТЕЛИТЕ,
МОНАШТВОТО И ДО СИТЕ ВЕРНИ ЧЕДА НА
МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА,
А ПО ПОВОД ВОСКРЕСЕНИЕТО ХРИСТОВО -
ВЕЛИГДЕН,
ИСПРАЌА АРХИПАСТИРСКИ БЛАГОСЛОВ И
МИР ОД БОГА,
ПОЗДРАВУВАЈќИ ГИ СО ВЕЛИЧЕСТВЕНИОТ И
ТОРЖЕСТВЕН ПОЗДРАВ
ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Возљубени чеда во Господа,

Денес е Денот што е смисла на сите денови: денес е Денот што му дава значење на нашето постоење, Денот што го оправдува нашето созд – е татковина, туку им е врата - премин кон вечното живеалиште; за нив упокојувањето не е веќе страв и ужас, ниту крај на животот, туку е почеток на вечната заедница со Бога. Само Христос е лекот од заразата на гревот и само тие што се хранат со живиот Господ всушност, се хранат со Животот, зашто разбираат и гледаат дека е истинито Господовото ветување: *Ќој јо јаде Моејшо Тело и ја љие Мојаша Крв, има живојш вечен и Јас ќе јо воскресам во йоследниот ден... , и таквиот ... живее преку Мене* (Јован 6, 54; 57). Затоа, светиот апостол Павле извикува: *О, смрш, каде ѕти е осилото? Пеколу, каде ѕти е шриумфот? Победаша ја йројолаша смршта!* (1 Кор 15, 54-55). Впрочем, зошто Бог стана човек и зошто требаше да воскресне? - *Не само заради нашата тревовност, џуку и заради нашето осветување, за да ћи вклучи сите асекќии на нашиот йаднаш живојш во висшинскиот живојш, оној што никојаш не знае за смрш* (В. Лоски).

Возљубени чеда во воскреснатиот Бог,

Без Црквата, која нашиот Спасител, Господ Исус Христос, ја плати со Својата пречиста Крв - нема христијанство! Таа заедница на личности, обединети со верата во Бога, на луѓе што живеат во Него и со Него, е единствениот чувар и проповедник на Вистината. Таа е просторот каде што сите сме едно, без разлика на возраст, статус и народност, простор каде што цел за секого е светоста, односно растењето по мерата на Христа. А, Црквата е нашата учителка на патот кон Бога. Затоа, таа постојано ни

**Архиепископ Охридски и Македонски
Г.Г. СТЕФАН**

укажува како треба да живееме или, пак, не опоменува ако сме застраниле од вистината и од човечкото во нас, нудејќи ни го лекот на покајанието. Па, може ли некој да ја замолкне мајката која го поучува своето чедо кое греши? Може ли некој да ѝ забрани да се грижи за него и да го одвраќа од лошите навики и од патот што води во пропаст? Ниеден систем, ниедно уредување не може да ја спречи Црквата да ја спасува секоја човечка душа, почитувајќи ја нејзината слобода, која, преку божественото просветлување, треба да ја доведе до совршено познание на вистината. Затоа, и нашата мајка Православна Црква, постojано ни го покажува патот на спасението и не води кон Изворот на животот. Тој пат ни најмалку не е лесен, туку е исполнет со постојани искушенија, со маки, со злоба и завист. Но, само со Христа можеме да ги преживееме и надживееме сите страдања под крстот на својот живот. И колку се поголеми страдањата во нас, толку, преку Христа, е поголема и нашата утеша.

- Христос воскресна и Неговото воскресение е залогот на нашата победа над страдањата и злото во нас и околу нас!

Возљубени духовни чеда,

Нашиот македонски православен народ, верен на преданијата што ни ги оставиле светиот апостол Павле, светите рамноапостоли Кирил и Методиј, светите Климент и Наум - Охридските Чудотворци и сите од Бога прославени од нашиот род, достојно низ вековите го честува овој Празник над празниците. Нашите постари, како ретко кој меѓу народите, вистински ја разбрале смислата на овој спасоносен ден, па затоа и го нарекле – Велигден, објаснувајќи ја суштината и големината на Денот над деновите.

Во годината, пак, кога со достојна почит го одбележуваме споменот од блаженото упокојување на големиот духовник и подвижник свети Наум (910 – 2010), да се

потсетиме на надвремените вредности што му биле идеал на нашиот Охридски Чудотворец, а кои продолжиле да бидат следени и од многубројни духовници и исповедници во изминатите столетија. Каква духовна големина и светост имаме во нашиот свети Наум, потврдува молитвената почит што му се оддава, не само на неговиот гроб и во неговото светилиште, туку и на сите континенти, до каде што е пренесена почитта кон него.

**Возљубени чеда на нашата мајка
Македонска православна црква ,**

Денес, но и во секој ден од нашиот живот, да ја прославуваме најголемата победа во историјата на човештвото, победата над смртта и гревот, да го славиме воскресението на нашиот Господ – кое е чудо над чудата. Да ја исповедаме и живееме својата православна вера и да ја сакаме и почитуваме својата Црква, која, како најнежна и најгрижлива мајка, не повикува: *Дојдејќе сите вие, брака и сестри, кои се ѹлашиште од смртша и пристајќе кон Христаша воскреснашаш и воскресишелој, и Тој ќе ве ослободи!* *Дојдејќе сите вие што живејќе йод спровош на своиште щајни и јавни тревови, дојдејќе ѹблиску до живиот Извор, кој сè омива и очистува!* *Пристајќе и сите вие кои барајќе здравје, сила, убавина и радост!* Еве, воскреснашаш Христос е најдобриот извор на сејшто џоа!

Испраќајќи ви го нашиот архијапастирски благослов, вам, возљубени чеда, овде во Татковината и на секаде до каде што не има по светот, посакуваме, исполнети со светинаумова кротост, со воскресенска духовна радост и меѓусебна љубов и единство, да ги дочекаме и прославиме велигденските празнувања. Пред нас е воскреснатиот Спасител и во Него е нашата бесмртност. *Сѓани ѕти што сиенеш и воскресни од мртвиште и Христос ќе џе освештили*, ни порачува светиот апостол Павле (Еф. 5, 14).

Радоста на жените мироносци, на апостолите и сите што се радуваа на празниот Христов гроб, нека биде и ваша радост. Амин!

Христос воскресе!

**АРХИЕПИСКОП
ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ
† СТЕФАН**
заедно со членовите на Светиот
архијерејски синод
на Македонската православна црква

An advertisement for Arbo travel. It features a tropical island with palm trees and a bright sun. The Arbo travel logo is on the left, and the slogan 'Just follow the sun, it will bring you forward to us!' is in the center.

An advertisement for Avionski Bileti (Airline Tickets). It shows a white airplane flying against a clear blue sky. The text 'АВИОНСКИ БИЛЕТИ' is displayed in large red letters at the bottom.

An advertisement for schooling in the USA. It shows a group of diverse young women raising their hands in excitement. An American flag is visible in the background. The text 'школување во САД' is in a red banner at the bottom.

An advertisement for Go2Macedonia. It shows a traditional stone building, possibly a church or castle, set against a pink and purple sky. The text 'Go2Macedonia' is in a red banner at the bottom.

Поздравен говор на Основачот

Speech of the President

Многу сум горд на фактот што фирмата ЗЕГИН претставува еден од потпорните столбови на македонскиот фармацевтски систем повеќе од 20 години.

Ја започнувме нашата дејност како прва фирма за големопродажба на лекови на просторите на поранешна Југославија, со сопствени средства, опрема и персонал. За сите овие години откако постоиме, купувачите секогаш претставувале приоритет во нашето работење, и за кои создадовме препознатлив имиџ на компанија која нуди најдостапни цени, широк асортиман и професионално однесување на нашите вработени, односно успеавме да станеме лидер во фармацевтскиот сектор, што пак од друга страна не обврзува постојано да се подобруваме за доброто на целокупниот фармацевтски сектор.

Денес ЗЕГИН претставува една од најуспешните компании во Македонија. Ако се земе во предвид консолидираниот промет кој го остваривме, тогаш може да се каже дека сме една од 20 најуспешни компании во Македонија. Таквиот квалитет кој го поседуваме не помина незабележано од страна на странските инвеститори кои, неодамна ја рекапитализираа нашата компанија. Од тој момент ЗЕГИН стана дел од мултинационална компанија чиишто планови за идните потфати одат подалеку од границите на Република Македонија.

Компанијата ги проширува своите деловни интереси и на другите полиња на економијата. За таа цел, би сакал искрено да им се заблагодарам на нашите верни потрошувачи и лојални партнери за нивната досегашна соработка, со надеж дека таквиот партнерски и пријателски однос ќе продолжи и во иднина.

Моето мото е :

Еднаш со ЗЕГИНОВ лек, пријатели за на век!

Благој Механички

Estimated partners, dear friends,

I am proud of the fact that ZEGIN company has persevered as one of the basic pillars of the Macedonian pharmaceutical system for more than 20 years. We have established the first wholesaling company on the territory of ex-Yugoslavian spaces, with our own funds, equipment and staff. In all these years of our perseverance we have always tried to behold upon our customers as a priority, while we have been building easily recognizable image by offering most acceptable prices, wide range of products and a professional conduct of our employees, thus we have managed to became a leader in the pharmaceutical sector, which imposes us a liability

to further improve these standards for the sake of the entire pharmaceutical sector.

Ever since it was founded, our company has considered the social responsibility as one of its priorities. ZEGIN has always given help to those who needed it. Our company has participated in numerous charity activities, and by donating pharmaceuticals it also helped a lot of humanitarian organizations, such as Doctors beyond frontiers, International Red Cross, etc. The social responsibility policy and the proven humanitarian activities resulted in 7-times winning the "the humanitarian of the year" price.

Today ZEGIN has proved to be one of the most successful companies in Macedonia. According to its consolidated turnover, we belong to 20 biggest Macedonian enterprises. Our qualities have been detected by the foreign investors too, and as a result they have recently recapitalized our company. From that moment onwards ZEGIN has become a part of multinational company which future plans are not confined by the frontiers of the Republic of Macedonia.

The company is also broadening its interests into other realms of the economy.

I would like to express my gratitude to all our faithful customers and loyal partners for their collaboration, and I hope that our partnership and friendship shall continue in the future.

My motto is :

Zegin medicine used once-friends for all times!